

Lisa 1: Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

1. austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
2. saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
3. loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
4. leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
5. mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
6. omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi..

1.2. Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda „Keel ja kirjandus“ kuuluvad järgnevad õppeained:

- [Eesti keel](#), mida õpitakse 1.-9. klassini
- [Kirjandus](#), mida õpitakse 5.-9. klassini
- [Eesti keel teise keelena](#) (EK2), mida õpitakse 1.-9. klassini

Õppeainete arvestuslikud nädalatunnid on välja toodud Viimsi Kooli õppekavas punktis 3.1.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevõime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus. Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. Vene keele valdamise eesmärk vene õppekeele klassis on hoida sidet emakeelse kultuuripärandiga.

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.

1.–4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeoskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitlusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentset ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi. Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtte ja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara tundmist ja rakendamist, tekstimõistmist ja -loomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda.

Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes eesti keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel. Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist.

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja

seada kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine.

Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteüleised valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.

Valdkonnasisese ja -ülese lõimingu võimalusi, kõigi üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist kirjeldatakse kooli õppekava üldosas, nende rakendamist täpsustatakse valdkonnakavas.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Valdkondlikku õppetegevust kavandades ja korraldades:

- Lähtutakse Viimsi Kooli õppekava alusväärtustest, üld- ja valdkonnapädevustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja Viimsi kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arenguga, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;
- toetatakse lõimingu valdkonna sees, õppeainete vahel ja õppekava läbivate teemadega, arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid;
- rakendatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid õppetegevusi, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi;
- arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalseid eripärasid ja -võimeid, kasutatakse diferentseeritud sisu ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;
- taotletakse mõõdukat ja ühtlaselt jaotuvat õpikoormust, mis soodustab motivatsiooni ning jätab aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- tegeldakse probleemikeskselt ja kogemuspõhiselt eluliste nähtuste ja olukordadega, seostatakse oskusi igapäevaelu ja jätkuõpingutega;
- loetakse ja käsitletakse eri tüüpi ja liiki tekste ea- ja jõukohasuse, valikulisuse ja huvidele vastavuse põhimõttel ning ühise identiteedi kujundamise eesmärgil;
- kujundatakse õpilase keeleteadlikkust, metakeele valdamist, suhtlus- ja väljendusoskust, keeleressursside ja -allikate teadliku kasutamise oskust;
- kasutatakse digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, arendatakse info-, meedia- ja digikirjaoskust;

- arendatakse eri liigis ning žanris ilukirjandustekstide avatud ja loovat analüüsi-, tõlgendamise- ja mõistmisoskust, ilukirjandusliku poeetika tundmist;
- tegeldakse tekstiloomet ja -esitlusega ning omaloomingulise kirjutamisega, kasutatakse selleks ka digivahendeid ja veebikeskkondi.

1.6. Hindamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja enastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealaste teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnaliselt hinnanguid.

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Selleks rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Eesti keele õppimisel I kooliastmes hinnatakse õpilase:

- suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,
- lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist,
- kirjutamist, s.o kirjutehnikat, õigekirja ja tekstiloomet.

Eesti keele õppimisel II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase:

- suulist ja kirjalikku suhtlust,
- tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist,
- tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist,
- keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloomet osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis.

Eesti keeles hinnatakse peamiselt eri tüüpi ja liiki kirjalikke tekste. **I kooliastmes** hinnatakse jutustavaid tekste, näiteks suulisi ja kirjalikke ümberjutustusi, kirjalikku jutustust pildi, pildiseeria või muu alusteksti

põhjal, jutustusi enda elust. **II kooliastmes** hinnatakse jutustavaid, kirjeldavaid ja põhjendavaid tekste, sealhulgas kirjalikku jutustust alusteksti põhjal, jutustavat kirjandit, arvustust. Teabetekstidest hinnatakse kirjeldust, iseloomustust, kokkuvõtteid, kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning e-kirja kirjutamist. **III kooliastmes** hinnatakse ka arutlevat kirjandit, selle ülesehitust, teksti vastavust teemale, asjakohaseid näiteid, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel. III kooliastmes hinnatakse teabetekstidest kindlal eesmärgil kirjutatud ülevaateid ja kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning avaliku suhtluse žanre, nagu näiteks avaldus. Peale selle hinnatakse oskust kirjutada levinumaid meediažanre.

Tekstide hindamisel seatakse hindamiskriteeriumid, mis arvestavad tekstiliigile omaseid tunnuseid ja õpilase keelelist arengut. Hindamiskriteeriumid puudutavad tekstide sisu ja ülesehitust, konteksti sobivat lausestust ja sõnastust, õigekirja ja vormistust.

Kirjanduse õpitulemusi hinnatakse eesti keele õpitulemustest eraldi alates 5. klassist. II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel:

- tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist,
- tekstide jutustamist ja esitamist,
- kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist,
- omaloomingulisi töid,
- kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).

Eesti keele ja kirjanduse õpitulemuste kontrolli ja hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Need peavad hõlmama suulisi ja kirjalikke tegevusi, ühe- ja mitmeotstarbelisi sooritusi, nagu individuaalsed, paaris- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, lugemispäeviku pidamine ja õpimapi koostamine. Hindamiseks sobivad veel mitmesugused oskusi edendavad sooritusülesanded, nagu luule-, proosa- ja draamateksti esitamine, arutleva kirjandi kirjutamine, uurimis- või praktilise töö tegemine, projekti koostamine ja elluviimine, ettekande loomine ja esitlemine, avalik esinemine. Lugemiskontrollile, mis piirdub sisu meenutavate faktiküsimustega, tuleb eelistada arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle.

Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöodes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töodes tähistab aineõpetaja keelevead, kuid hindamisel arvestab soorituse väärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

Eesti keele kui teise keele aines hinnatakse saavutatud õpitulemusi, mis põhinevad Euroopa keeleõppe raamdokumendi vastava taseme kirjeldustel. Eesti keele kui teise keele õppes käsitletakse keelevigu õppimise loomuliku osana ning neid parandatakse ja arvestatakse hindamisel vastavalt õppetegevuse eesmärgile.

Keele ja kirjanduse valdkonna ainete hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse Viimsi Kooli õppekavas punktis 6.1.

1.7. Õppekeskkond

Kool koostöös aineõpetajatega korraldab keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpet:

- viisil, kus luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu;
- ruumis, kus saab kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, et arendada info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks inventari ümber paigutada (nt rühmatööd, õppemängud, draamaõppe ülesanded);
- eesti keel teise keelena õppetunnis rühmades, mille soovitatav suurus on kuni 15 õpilast;
- väljaspool kooliruume, et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (nt projekt-, õues- ja reisiõpe) ja -tegevusi (nt õppekäik teatrisse, muuseumisse, raamatukokku, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, osavõtt olümpiaadidest ja konkurssidest, valdkondlikud teemapäevad ja -nädalad).

Pädevuste peamiste komponentide – teadmiste, oskuste ja hoiakute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õppekeskkonna ja toetab väärtuskasvatust, ning koolil, kus normide, väärtuste, rituaalide, sümbolite ja lugude kaudu edendatakse omanäolist koolikultuuri.

2. Ainekavad

2.1. [Eesti keel](#)

Õppeaine kirjeldus

Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas pole üksnes inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevoime kujunemise alus, vaid ka jätkusuutliku ja ennastjuhtiva õppimise eeldus kogu edasiseks eluks. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.

Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele.

1.–4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärgi. I kooliastmes loeb õpilane vähemalt kümme, 4. klassis vähemalt neli tervikteost eesti või maailma lastekirjandusest. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamisoskust.

I kooliastmes keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis ja kirjutamisoskuse arendamisega. Esmase kirjutamisoskuse kujundamisest sõltub edasise kirjaliku eneseväljendusoskuse tõhusus. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist.

Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt. Loetav käekiri on alus kirjalikule eneseväljendusele viisil, kus ka teised kirjapandust aru saaksid. Esimeses kooliastmes on oluline saavutada sihipärane kirjutamisoskus, samuti oskus oma mõtteid kirjalikult väljendada. Ilukirjanduse tervikteoste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii eesti kui ka

välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja küsimuste toel arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumus, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstilooming ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid.

Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstilooming õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamiseni ja viimistlemiseni. Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

Õppesisu klassiastmeti

I kooliaste		
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; väärtustab eesti keelt; omandab eesti keele lugemistehnika; loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest; kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades; väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult; analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu; kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist. 		
1. klass õpitulemused	1. klass – õppesisu	Lõiming
<u>Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)</u> 1. Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkus. 2. Toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi. 3. Kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu.	<u>Suuline keelekasutus</u> <u>Kuulamine</u> Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.	Matemaatika: tekstülesannete ning tööjuhendite kuulamine ja mõistmine. Loodusõpetus: aastaegadega seotud sõnavara; kirjeldamis- ja suhtlemisoskus; aastaegadega seotud lugude lugemine/jutustamine/kirjeldamine.

<p>4. Jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust.</p> <p>5. Esitab luuletust peast.</p>	<p><u>Kõnelemine</u></p> <p>Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale.</p> <p>Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.</p> <p>Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</p> <p>Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.</p> <p>Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine.</p> <p>Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</p> <p>Õpitud luuletuse peast esitamine.</p>	<p>Kunst- ja tööõpetus: kujutamine, meisterdamine.</p> <p>Muusika: eestikeelsete laulude laulmine.</p>
<p><u>Lugemine</u></p> <p>1. Loeb eakohast õpitud teksti ladusalt.</p> <p>2. Mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu.</p> <p>3. Vastab teksti kohta käivatele küsimustele.</p> <p>4. Mõtleb jutule lõpu.</p>	<p><u>Lugemine</u></p> <p>Jutustava ja kirjeldava teksti lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <p>Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvliit ja vihikust.</p>	<p>Matemaatika: tekstülesannete ja tööjuhendite lugemine ja mõistmine.</p> <p>Loodusõpetus: loodusalaste tekstide lugemine ja mõistmine.</p> <p>Muusika: laulusõnade lugemine.</p>

<p>5. Loeb vähemalt kolm lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule hinnangu.</p>	<p>Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.</p> <p>Luuletuste ilmekas lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstiliiikide tutvustamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.</p>	
<p><u>Kirjutamine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse. 2. Teostab ära kirja. 3. Täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga. 4. Eristab häälikut, tähte, sõna, lauset. 5. Eristab häälikurühmi. 6. Kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>. 7. Kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid. 8. Teab, et lause lõpeb punktiga. 	<p><u>Kirjutamine</u></p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.</p> <p>Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ära kirja tahvlilt ja õpikust.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>Lause moodustamine etteantud sõnadest. Lausete järjestamine jutuks.</p> <p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võörtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.</p> <p>Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (<i>k, p, t</i>) omasõnade alguses. <i>i</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.</p>	<p>Loodusõpetus: loodusvaatluste kirjeldamine.</p> <p>Matemaatika: teksti paigutus lehel ja vihikus; tähtede reeglipärane kõrgus; tekstülesannetele täislausega vastuse kirjutamine; tekstülesannete koostamine.</p> <p>Kunst ja tööõpetus: tähtede kuju ja paigutus; kirjutatud tekstide illustreerimine.</p>

<p>9. Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte.</p>	<p>Liitsõna vaatlus (moodustamine).</p> <p>Sõnade lõpu õigekiri – <i>d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning <i>-b</i> (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.</p> <p>Tutvumine jutustava ehk väite-, küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).</p> <p>Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.</p> <p>Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</p>	
<p>2. klass – õpitulemused</p>	<p>2. klass – õppesisu</p>	<p>Lõiming</p>
<p><u>Suuline keelekasutus</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi. Kuulab eakohast teksti ning toimib vastavalt tööjuhistele. Kasutab kõnes terviklauseid. Teab ja leiab lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid. Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi. Annab õpetaja abil edasi lugemispala ja õppeteksti sisu. 	<p><u>Suuline keelekasutus</u></p> <p><u>Kuulamine</u></p> <p>Häälikupikkuste eristamine.</p> <p>Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine ülesande lahendamisel.</p> <p>Õpetaja ettelõetud tekstist oluliste mõistete leidmine.</p> <p>Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine.</p> <p><u>Kõnelemine</u></p> <p>Nii enese kui ka teiste soorituste tunnustav kommenteerimine.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenoustumine, ühiste seisukohtade otsimine.</p>	<p>Matemaatika: tekstülesannete lugemine ja tekstülesannetele täislausega vastuse kirjutamine, tööjuhendite mõistmine.</p> <p>Loodusõpetus: jutustamine, kirjeldamine .</p> <p>Kunst- ja tööõpetus: kujutamine, meisterdamine.</p> <p>Inimeseõpetus: arutelu, vestlus.</p>

<p>7. Koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu.</p> <p>8. Esitab õpitud luuletust peast.</p>	<p>Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.</p> <p>Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.</p> <p>Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</p> <p>Eri meeleoluga luuletuste mõtestatud peast esitamine.</p>	
<p><u>Lugemine</u></p> <p>1. Loeb õpitud teksti õigesti ja ladusalt, parandab ise oma lugemisvigu.</p> <p>2. Mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu.</p> <p>3. Leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel.</p> <p>4. Tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna.</p> <p>5. Loeb vähemalt neli lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule hinnangu.</p>	<p><u>Lugemine</u></p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.</p> <p>Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.</p> <p>Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine.</p> <p>Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades.</p>	

	<p>Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvliilt ja vihikust.</p> <p>Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.</p> <p>Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmikas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstiliiikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.</p> <p>Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.</p> <p>Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.</p>	
<p><u>Kirjutamine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid. 2. Teostab ära kirja. 3. Paigutab näidise järgi tööd vihiku-lehele ja varustab töö kuupäevaga. 4. Eristab häälikurühmi ning -ühendit. 5. Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse. 	<p><u>Kirjutamine</u></p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine.</p> <p>Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui ka suurtel kirjatähtedel.</p> <p>Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.</p>	

<p>6. Märgib kirjas õigesti täishääliku pikkust.</p> <p>7. Teab peast võõrtähtedega tähestikku.</p> <p>8. Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga.</p> <p>9. Kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes.</p> <p>10. Kirjutab õigesti sõnade lõppu -b (mida teeb?), -vad (mida teevad?).</p> <p>11. Kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatud näidise järgi (20–25 sõna lihtlausekena).</p>	<p>Loovtöö skeemi või kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</p> <p>Õigekeelsus</p> <p>Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri;</p> <p><i>k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses.</i></p> <p>Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</p>	
3. klass – õpitulemused	3. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Suuline keelekasutus</p> <p>1. Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi.</p> <p>2. Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt.</p>	<p>Suuline keelekasutus</p> <p>Kuulamine</p> <p>Hääliku pikkuste eristamine.</p> <p>Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhthäälte kuulamine, nende järgi toimimine.</p>	<p>Loodusõpetus: esitluse koostamine; plaani järgi kooliümbruse jt kohtade kirjeldamine; küsimuste esitamine.</p> <p>Inimeseõpetus: kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja</p>

<p>3. Annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti ja lugemispala sisu.</p> <p>4. Jutustab loetust ja läbielatud sündmusest koostatud kava toel.</p> <p>5. Mõtleb jutule alguse ja lõpu.</p> <p>6. Leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu.</p> <p>7. Esitab luuletust peast.</p>	<p>Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.</p> <p>Õpetaja etteloeatud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.</p> <p>Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine.</p> <p><u>Kõnelemine</u></p> <p>Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.</p> <p>Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.</p> <p>Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.</p> <p>Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</p>	<p>tundemaailma, jagab lugemiskogemusi.</p> <p>Matemaatika: funktsionaalse lugemisoskuse harjutamine, tekstist vajalike andmete leidmine; poemängus praktiseeritakse käibeloleva raha kasutamist ning omavahelist suhtlust.</p> <p>Inimeseõpetus: arvestab rühmatöös kaaslastega.</p> <p>Tehnoloogia: sõnavara rikastamine; kavandi ja töö kirjeldamine; enese töö kommenteerimine; mõtete väljendamine.</p>
---	---	---

	<p>Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.</p> <p>Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>	
<p><u>Lugemine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Loeb õpitud teksti õigesti, ladusalt ja ilmekalt. Mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti. Töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel. Vastab küsimustele loetu kohta; Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja. Loeb läbi vähemalt neli lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autorit, kõneleb loetud raamatust. 	<p><u>Lugemine</u></p> <p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvliit ja vihikust.</p> <p>Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.</p> <p>Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning laste ajakirjanduses.</p> <p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.</p>	<p>Loodusõpetus: teksti (juhendite) lugemine ja mõistmine.</p> <p>Matemaatika: funktsionaalse lugemisoskuse harjutamine; tekstist vajalike andmete leidmine ning nendega arvutamine; retseptide lugemine; lugude lugemine püramiidide teemal.</p> <p>Inimeseõpetus: kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma; jagab lugemiskogemusi.</p>

	<p>Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.</p> <p>Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.</p> <p>Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</p> <p>Tekstiliiikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</p> <p>Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.</p>	
<p><u>Kirjutamine</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga. 2. Kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära. 3. Paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihikut nõuetekohaselt. 	<p><u>Kirjutamine</u></p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Kirjutamise tehnika süvendamine, loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine.</p>	<p>Loodusõpetus: plaani järgi kooliümbruse jt kohtade kirjeldamine; jutu koostamine kodukoha (järve, jõe, saare, kõrgustiku vm) kohta; küsimuste esitamine.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 4. Eristab täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset. 5. Eristab ja märgib kirjas õigesti lühikesi ja pikki täis- ja suluta kaashäälikuid. 6. Kirjutab õigesti asesõnu. 7. Märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit. 8. Kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse. 9. Märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid. 10. Teab peast võõrtähtedega tähestikku ja paneb loendeid tähestikuliselt järjekorda. 11. Kirjutab suure algustähga lause alguse, inimeste- ja loomade nimed ning õpitud kohanimed. 12. Piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lauselõpumärgi. 13. Kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna). 	<p>Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p>Õigekiri</p> <p>Tähestikuline järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>h</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.</p> <p>Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).</p> <p>Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.</p> <p>Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p>Sõnavara: lähedase ja vastandtäheandusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p>	<p>Matemaatika: arvsõnade õigekirja harjutamine; tekstülesannete koostamisel tekstilooma harjutamine; retseptide lugemine ning ka ise retsepti koostamine; loovjutu kirjutamine, kus õpilane peab kasutama etteantud sõnu, nagu püramiid, risttahukas, kuup, silinder, kera.</p> <p>Digipädevus: tekstilooma arvutis.</p>
---	---	---

<p>14. Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja.</p> <p>15. Kirjutab eakohase pikkusega loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>16. Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.</p>	<p><u>Tekstiloome</u></p> <p>Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.</p> <p>Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.</p> <p>Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.</p> <p>Loovtöö kirjutamine käsitsi ja arvutiga (vaba jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.</p> <p>Sündmusest ja loomast kirjutamine.</p> <p>Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.</p> <p>Kirja kirjutamine ja e-kirja kirjutamine.</p> <p>Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.</p>	
II kooliaste		
<p>Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2. mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit; 3. väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult; 4. teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara; 5. loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest; 6. kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel; 7. analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; 		

8. mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära; 9. kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi; 10. väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.		
4. klass – õpitulemused	4. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ol style="list-style-type: none"> Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud juhendite järgi. Annab lühidalt edasi kuuldu sisu. Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis. Esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; Väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt. Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi. Kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid. Esitab peast luuletuse või rolliteksti. 	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine.</p> <p>Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.</p> <p>Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldu proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.</p> <p>Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja aramus.</p> <p>Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulisel kõnes ja kirjalikus tekstis.</p> <p>Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine.</p>	<p>Informaatika: e-kiri; slaidiesitlus.</p> <p>Loodusõpetus: plakati esitlus.</p> <p>Inimeseõpetus: rollimängud.</p> <p>Muusika: õpitavate laulude või kuulatavate muusikapaladega seotud teemadel vestlemine.</p> <p>Kehaline kasvatus: juhendi järgi liikumine; liikumismängud.</p>

	<p>Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine).</p> <p>Dialogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiim. Rollimäng.</p> <p>Erinevate strateegiatega kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks).</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>	<p>Kunst: juhendi järgi joonistamine, voltimine ja meisterdamine; enda, kaaslaste ja kunstnike tööde analüüsimine.</p>
<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult. Mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti. Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi. Leiab teksti peamõtte. Kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi. 	<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <p>Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.</p> <p>Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.</p> <p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).</p> <p>Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p>	<p>Loodusõpetus: töö tekstiga; sõnavara laiendamine; juhendi järgi katse läbiviimine.</p> <p>Muusika: kirjandusteksti süžee teemalised laulud; eesmärgistatud kuulamine ja lugemine.</p> <p>Informaatika: info otsimine.</p> <p>Kunst: teksti põhjal joonistamine.</p>

<p>7. Leiab tekstist vajalikku infot.</p> <p>8. Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja.</p> <p>9. Loeb vähemalt neli eakohast kirjandusteost.</p> <p>10. Tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.</p>	<p>Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering.</p> <p>Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad).</p> <p>Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.</p> <p>Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.</p> <p>Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.</p> <p>Tekstilikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri</p> <p>Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäändud.</p>	
<p><u>Tekstiloom</u></p> <p>1. Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest.</p>	<p><u>Tekstiloom</u></p> <p>Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine.</p>	<p>Loodusõpetus: referaadi koostamine.</p> <p>Informaatika: e-kiri; klassi ajaleht .</p>

<p>2. Jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel.</p> <p>3. Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest.</p> <p>4. Kirjutab eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.</p> <p>5. Kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a. ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>6. Teeb oma tekstiga tööd.</p>	<p>Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.</p> <p>Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendil, inimesel kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine.</p> <p>Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.</p> <p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.</p> <p>Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamusalugu).</p> <p>Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.</p>	<p>Kunst: koomiksi loomine; kaardi kujundamine; kuulutus/reklaam.</p> <p>Matemaatika: tekstülesannete koostamine.</p> <p>Käsitöö ja kodundus: retsept.</p> <p>Kehaline kasvatus: tervislikud eluviisid.</p> <p>Muusika: õigehääldus ja õigekiri; liitsate laulusõnade loomine.</p>
<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>1. Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid.</p> <p>2. Järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid.</p> <p>3. Eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal.</p>	<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri</p> <p>Helilised ja helitud häälikud. Liidete <i>-gi</i> ja <i>-ki</i> õigekiri. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri, sulghäälik sõna keskel. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri tegijanimedes ja liitsõnades.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, täiendi funktsioon liitsõnas. Liitsõna tähendus. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p>	<p>Loodusõpetus: mõistete õigekiri.</p> <p>Matemaatika: arvsõnade õigekiri.</p> <p>Informaatika: veebisõnastike kasutamine.</p>

<p>4. Selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendusseletuse ja näidislausete põhjal.</p> <p>5. Järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid.</p> <p>6. Eristab sõnu liigiti.</p> <p>7. Oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis.</p> <p>8. Oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses.</p> <p>9. Moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt.</p>	<p>Sõna tähenduse selgitamine oma sõnadega sõnastiku tähendusseletuse ja näidislausete põhjal (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>Sõnaliigid ja nende funktsioon.</p> <p>Tegusõna. Jaatava ja eitava kõne kasutamine tekstis. Tegusõna pöörde, tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.</p> <p>Käändsõna. Käändsõnad: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käändsõna arv, ainsus ja mitmus.</p> <p>Muutumatud sõnad: mäarsõnad, hüüdsõnad, sidesõnad, kaassõnad.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Lause ja lauseliikmed. Alus, öeldis, sihitis määrus ja nende ülesanne lauses kui tervikus. Lihtsamad lause laiendamise võimalused.</p>	<p>Kunst: lauamängu koostamine.</p> <p>Muusika: sõnade silbitamine laulusõnades.</p>
<p>5. klass – õpitulemused</p>	<p>5. klass – õppesisu</p>	<p>Lõiming</p>
<p><u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u></p> <p>1. Oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida.</p> <p>2. Lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös.</p> <p>3. Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust.</p>	<p><u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u></p> <p>Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.</p> <p>Kaasinimeste eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.</p> <p>Suuline arvamused ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väitmine ja põhjendamine.</p>	<p>Loodusõpetus, ajalugu, inimeseõpetus: suulised ettekanded, esitlused ja nende korrektne suuline tagasisidestamine paaris või rühmades.</p>

	Telefonikõne alustamine ja lõpetamine, korrektse keelekasutuse valimine telefonikõnes.	
<u>Teksti vastuvõtt</u> 1. Loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste. 2. Esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte. 3. Kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.	<u>Teksti vastuvõtt</u> Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), veebiväljaandeid nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu ja nähtu kohta märkmete tegemine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jm) mõtestatud lugemine, andmete kirjapanek ja seoste loomine.	Loodusained: veebiväljaanded ja nendes orienteerumine, vajaliku teabe leidmine erinevatest trükistest. Jões, järved, Läänemeri, graafikute ja kaartide põhjal info leidmine. Ajalugu: ajatelg, selle põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine, mõtestatud lugemine.
<u>Tekstiloom</u> 1. Jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult. 2. Esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande. 3. Kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju. 4. Vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; 5. Kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.	<u>Tekstiloom</u> Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Tehisintellekti abil teksti loomine ja toimetamine. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Minavormis jutustamine. Arutlemine, arvamuse avaldamine ja enesepõhjendamine.	Loodusõpetus: Teatmeteostest leitud info (kirjeldus, tunnused, olend, autori suhtumine) arutlemine, sõna võtmine, arvamuse avaldamine Ajalugu: oma kodukoha ja selles toimunud ajaloosündmuse kirjeldamine ning jutustamine. Kirjandus: loetud tervikteksti põhjal tegelaste kirjeldamine, oma tundmuste sõnastamine.

<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid. 2. Kirjelda eesti keele häälikusüsteemi. 3. Järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid. 4. Moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid. 5. Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes. 	<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Võõrtähed ja -häälikud. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlause. Koondlause kasutamine tekstis.</p>	<p>Inglise keel: rahvused, riigid teema juures võrrelda Eesti ja eesti keelega.</p> <p>Ajalugu: ajaloolised isikud, kodukoht ning muu maailm ning nende algustäheõigekiri.</p> <p>Kirjandus: muistendi kirjutamine (õigekiri ja vormiõpetus).</p>
--	--	--

	<p>Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.</p> <p><u>Muud õigekirja teemad</u></p> <p>Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed.</p>	
6. klass – õpitulemused	6. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ol style="list-style-type: none"> Oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida. Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse. Lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös. Põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti. Oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet. 	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Suuline arvam avaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väitmine ja põhjendamine, sealjuures paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine.</p> <p>Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.</p>	<p>Kirjandus: filmistsenaarium, eneseanalüüs läbi filmi, kaasõpilaste töödele hinnangu andmine.</p> <p>Inglise keel: loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja mõistab nende sisu.</p> <p>Loodusõpetus, ajalugu, inimeseõpetus: suulised ettekanded, esitlused ja nende korrektne suuline tagasisidestamine paaris või rühmades. Inimese mõju keskkonnale, ühest keskkonna-probleemist ülevaate koostamine, probleemide üle diskusseerimine.</p>

<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi. 2. Loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste. 3. Võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte. 4. Kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid. 5. Tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe. 6. Võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest. 	<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <p>Erinevate meediumite eesmärgistatud kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu kohta märkmete tegemine.</p> <p>Trüki ja veebiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri.</p> <p>Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.</p> <p>Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jm) mõtestatud lugemine, andmete kirjapanek ja seoste loomine.</p> <p>Veebisõnastike ja õigekeelsussõnaraamatu teadlik kasutamine. Veebis orienteerumine ja olulise ning ebaolulise eristamine suunamise ja juhendamise abil.</p> <p>Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri),veebiväljaanded, nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu kohta märkmete tegemine.</p>	<p>Matemaatika: fotode, jooniste ja graafikute põhjal järelduste tegemine ja seoste loomine.</p> <p>Loodusõpetus: skeemide ja kaartide mõtestatud lugemine.</p>
<p><u>Tekstiloome</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet. 2. Tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe. 3. Jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult. 	<p><u>Tekstiloome</u></p> <p>Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine.</p> <p>Teabetekstide koostamine (ajalehe koostamine, intervjuu, arvustus, uudis, reportaaž, küsitlus).</p> <p>Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, kokkuvõte. Teksti toimetamine, mustandi koostamine, vigade leidmine ja parandamine,</p>	<p>Muusika: kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi esinemiseks.</p> <p>Kirjandus: lühikese proosateksti või luuletuse peast esitamine.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 4. Esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande. 5. Avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult. 6. Kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju. 7. Vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis. 8. Kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid. 	<p>lisateabe otsimine. Puhtandi kirjutamine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted.</p> <p>Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus. Eri allikatest, k.a ChatGPT`st pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega.</p> <p>Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.</p>	
<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid. 2. Moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid. 3. Oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks. 4. Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsis ja hinnates. 	<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>Kirjakeel, argikeel ja murdekeel</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <p><i>g, b, d</i> s-i kõrval. Tähe <i>h</i> õigekiri. Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete <i>-gi</i> ja <i>-ki</i> õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede <i>f</i> ja <i>š</i> õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Igapäevaste võõrsõnade asendamine</p>	<p>Kirjandus: teoste pealkirjade õigekiri.</p> <p>Ajalugu: ajaloosündmuste ja isikute algustäheõigekiri.</p> <p>B-võõrkeel: leiab sarnasusi eesti keele ja inglise keele ning õpitava võõrkeele sõnade vahel;</p>

	<p>omasõnadega ja vastupidi. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. <i>lik-</i> ja <i>ne-</i>liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (<i>ne-</i> ja <i>line-</i>liitelised omadussõnad).</p> <p>Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis.</p> <p>Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.</p> <p>Otsekõne ja saatelause, kirjavahemärgid, saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Üte ja selle kirjavahemärgid. Kaudkõne.</p> <p><u>Muud õigekirjateemad</u></p> <p>Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine.</p>	
--	---	--

III kooliaste		
Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1. väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2. väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit. 3. on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult; 4. loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest; 5. kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel; 6. analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga; 7. mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni; 8. kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi; 9. väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades; 10. omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist. 		
7. klass – õpitulemused	7. klass – õppesisu	Lõiming
<u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest. 2. Põhjustab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult. 3. Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi. 4. Võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku. 	<u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u> <p>Suulise ja kirjaliku suhtluse erijooned. Kirjakeele väärtustamine ja argikeele kasutamise võimalused.</p> <p>Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja –partneritega arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine. Telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.</p>	<p>Muusika: sõnaliikide ja käänete määramine laulusõnades</p> <p>Matemaatika: arvsõnade õigekiri</p> <p>Loovtöö alused: referaadi koostamine</p> <p>Informaatika: esitluse koostamine keelereeglitele tuginedes</p> <p>Kunst: koomiksi koostamine valitud teemal</p>

5. Kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.	Väitlus, väitluse reeglid. Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine. Veebisuhtlus. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.	Inimeseõpetus: iseloomustuse ja eneseanalüüsi kirjutamine Kirjandus: arvustuse kirjutamine
<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> 1. Seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli. 2. Loeb ja kuulab sihipäraselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste. 3. Võrdleb tekste omavahel, selgitab arusaamatuks jäänut, esitab küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust, vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega. 4. Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerimisel.	<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Meediatekstide põhiliigid ja tunnused: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine. Fakti ja arvamuse eristamine. Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Põhilised meediakanalid. Avalik-õiguslik meedida. Kvaliteetajakirjanduse ja meelelahutusliku meedia eristamine.	
<p><u>Tekstiloom</u></p> 1. Põhjendab ja avaldab viisakalt ning asjakohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või	<p><u>Tekstiloom</u></p> Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik.	

<p>teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult.</p> <p>2. Oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.</p> <p>3. Kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara.</p> <p>4. Kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevelikuid.</p>	<p>Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine.</p> <p>Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine.</p> <p>Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine.</p> <p>Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitötluse põhimõtted.</p>	
<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>1. Eristab kirjakeelt kõnekeelest.</p> <p>2. Teab eesti keele murdeid.</p> <p>3. Järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid.</p> <p>4. Oskab õigekirjajuhiseid leida internetiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektorit.</p> <p>5. Teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja –vorme.</p> <p>6. Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates.</p>	<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud. Oskussõnavara.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.</p> <p>Silbitamine, pikk ja lühike silp.</p> <p>Õigehääldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.</p> <p>Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.</p>	

<p>7. Teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni.</p> <p>8. Kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.</p>	<p>Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid, homonüümid ja veahtlikud paronüümid.</p> <p><u>Vormiõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ning muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses.</p> <p>Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veahtlikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöördvormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendtegasõna.</p> <p>Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine.</p> <p>Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veahtlikud käändevormid. Käändsõna astmevaheldus: veahtlikud käändsõnad ja sõnavormid. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul.</p> <p>Omadussõna võrdlusastmed: veahtlikud sõnad.</p> <p>Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.</p> <p>Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.</p> <p>Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine.</p>	
--	---	--

8. klass – õpitulemused	8. klass – õppesisu	Lõiming
<p><u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Märgab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid. Põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult. Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi. Võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku. Algatab ja arendab nii suhtlust kui ka teemasid. Arutleb eakohastel temadel ja lahendab probleemülesandeid. Kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavaid ja võimalusi. 	<p><u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u></p> <p>Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine.</p> <p>Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus.</p> <p>Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslase öeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.</p> <p>Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.</p> <p>Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.</p>	<p>Matemaatika: arvsõnade õigekiri, tabelite, jooniste või diagrammide tõlgendamine ja analüüs.</p> <p>Loovtöö alused: õigekiri, teksti vormistamine.</p> <p>Kunst: luuletuse või kirjanduspala illustreerimine</p> <p>Inimeseõpetus ja ajalugu: arutleva teksti kirjutamine</p> <p>Kirjandus: arutleva kirjandi kirjutamine loetud teose põhjal</p>
<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Tunneb olulisi tekstiliike, nende põhijooni ja kasutamise võimalusi. Loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste. 	<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <p>Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.</p> <p>Teabetekstide (õpikutekst, aimetekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.</p>	

<p>3. Teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist.</p> <p>4. Märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.</p>	<p>Kõne koostamine, kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine. Kõne põhjal märkmete tegemine ja küsimuste esitamine.</p> <p>Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine.</p> <p>Meediaeetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõte ning selle piirangud.</p>	
<p><u>Tekstiloom</u></p> <p>1. Leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis.</p> <p>2. Tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe.</p> <p>3. Oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit.</p> <p>4. Oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne).</p>	<p><u>Tekstiloom</u></p> <p>Teabe leidmine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.</p> <p>Loovtöö kirjutamine.</p> <p>Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine.</p> <p>Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõte. Kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine.</p> <p>Arutleva kirjandi kirjutamine.</p>	
<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>1. Teab eesti keele lauseehituse peajooni; valib kirjutamisel sobiva stiili.</p>	<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>Eesti kirjakeele kujunemine.</p> <p><u>Algustäheõigekiri</u></p>	

<p>2. Teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest.</p> <p>3. Järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid.</p> <p>4. Oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit.</p> <p>5. Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates.</p> <p>6. Teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust.</p>	<p>Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.</p> <p><u>Lauseõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Lause. Lause suhtluseesmärgid.</p> <p>Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses.</p> <p>Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalausete ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg.</p> <p>Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.</p>	
<p>9. klass – õpitulemused</p>	<p>9. klass – õppesisu</p>	<p>Lõiming</p>
<p><u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u></p> <p>1. Märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevalikuid.</p> <p>2. Oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse.</p> <p>3. Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid.</p>	<p><u>Suuline ja kirjalik suhtlus</u></p> <p>Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.</p> <p>Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.</p> <p>Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.</p> <p>Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: plakati, esitluse või video koostamine, tuginedes keelereeglitele.</p> <p>Matemaatika: arvsõnade õigekiri</p> <p>Ajalugu: keelesugulus, maailmakeeled, arutlus</p>

<ol style="list-style-type: none"> 4. Oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta. 5. Oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada. 6. Oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides. 7. Kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavaid ja võimalusi. 	<p>Kõne koostamine ja esitamine.</p> <p>Väitlus, väitluse reeglid.</p>	<p>Ühiskonnaõpetus: tarbetekstid, avaldus, CV</p> <p>Kirjandus: teksti stiil ja sõnastus arutlustes ja kirjutistes</p>
<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi. 2. Loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste. 3. Teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist. 4. Oskab märgata mõjutusvõtteid ja nende kohta järeldusi teha. 5. Seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli. 6. Oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; 	<p><u>Teksti vastuvõtt</u></p> <p>Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine.</p> <p>Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine.</p> <p>Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.</p> <p>Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine.</p>	

<p>suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada.</p> <p>7. Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerides.</p>		
<p><u>Tekstiloom</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste. Ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid. Seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale. 	<p><u>Tekstiloom</u></p> <p>Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, põhjendus, järeldus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Arutleva tekstiosa tervikuks sidumine.</p> <p>Suhtluseesmärkide kaudu sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.</p> <p>Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, motivatsioonikiri, eneseanalüüs, taotlus.</p> <p>Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.</p> <p>Tehisintellekti võimaluste kasutamine tekstide loomisel ja toimetamisel.</p>	

<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära. Suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner. Järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit. Tuleb eesti kirjakeelega toime tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides. Teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid. Teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest. On tutvunud eesti kirjakeele ajaloo ja murretega. 	<p><u>Keeleteadlikkus</u></p> <p>Keeleuuendus. Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud . Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled. Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega.</p> <p>Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmisviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede poolitamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving. Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited.</p> <p><u>Vormiõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.</p> <p><u>Muud õigekirjateemad</u></p> <p>Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid. Kohad ja ehitised. Asutused, ettevõtted ja organisatsioonid, riigid ja osariigid. Perioodikaväljaanded. Teosed, dokumendid ja sarjad. Ajaloosündmused. Üritused. Kaubad. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.</p>	
--	---	--

2.2 Kirjandus

Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on Viimsi Koolis alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määratlemist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgse teadvustamist.

Lugemis- ja tekstitoimingud on kirjandusõpetuse loomulik ja vajalik alus, sest kirjandust saab õppida vaid lugedes. Eesmärgistatud lugemine, eri lugemisviiside ja -mudelite kasutamine, lugemisülesannete täitmine, oma lugemisoskuse hindamine ja lugemiskogemuse jagamine toetab õpilase kujunemist oskuslikuks lugejaks. Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienenud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja eraamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat.

Järk-järgult kirjanduse väljendusvahendeid tundma õppides ja muid tekstist arusaamist toetavaid oskusi omandades jõuab õpilane teose kui terviku tähendusvälja mõistmiseni ja selle väärtustamiseni. Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses. Ilukirjandusteose eritlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe.

Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa- ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Tervikteoste valikul võib õpetaja jagada soovitusi, arvestades nii õpilaste eelistusi, huvisid kui ka lugemisvõimet. Põhikoolis on kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost, kuid soovitus on lektüüriraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata.

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust (sh tüvitekste, klassikateoseid), mida käsitletakse ühiselt. II kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardileib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ või muud eesti muinasjute- või muistendikogumikud. III kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka A. Kitzbergi „Libahunt“, E. Vilde „Pisuhänd“, O. Lutsu „Kevade“, A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“ ja A. Kiviräha „Rehepapp“. Eesti luule esindusautorid põhikoolis on L. Koidula, Juhan Liiv, M. Under, H. Runnel ja L. Tungal.

Et toetada paikkondlikku identiteeti ja teadvustada rahvapärимuse rolli kultuuris, pööratakse kirjandusõpetuses tähelepanu regionaalsele kirjandusele ja folklooripärandile. Traditsioonilist folkloorikäsitlust tuleb tänapäevastada, et õpilane mõistaks paremini pärimuskultuuri olemust ja funktsioone, suudaks õpituga paremini suhestuda ning tajuks, et folkloor on elav ja ajas muutuv nähtus. Pärimuskultuuri tundmine õpetab õpilast väärtustama ja hoidma rahvus- ja omakultuuri.

Kirjandustundides tegeleb õpilane ka aimetekstidega, mis on seotud kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega (nt elulugu, intervjuu autoriga), ja meediatekstidega, mis vahendavad kirjandusteoste kohta arvustavaid seisukohti (nt raamatututvustus, arvustus, blogi). Kultuuriloolised tekstid avavad identiteeti kujundavaid asjaolusid, aitavad mõista minevikku ja olevikku, kujundavad ajaloo- ja kultuuriteadvust. Ühtlasi õpib õpilane tundma teose kirjanduslikku ja ajaloolist konteksti ning autorist lugejani kulgevat kirjandusprotsessi. Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgendusoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut.

Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülgse arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suulised sooritusülesanded, sh jutustamine ja esitamine on olulised just jagamis- ja tagasisidekogemuse saamiseks. Loominguline eneseväljendus kirjanduse õppimisel hõlmab muu hulgas suhtlemist veebikeskkondades, info hankimist ja kriitilist hindamist, digitaalse sisu loomist, selle muutmist ja taasesitamist.

Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunstiliikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Kirjandus lõimub eeskätt keeleõpetusega, aga ka kõikide teiste õppeainetega ning toetab õppesisu ja õpitulemuste kaudu õppekava üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandustekstide valikuga.

Õppesisu klassiastmeti

II kooliaste		
Kooliastmete lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1. õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga; 2. arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3. leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet; 4. õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5. loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; 6. rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi. 		
5. klass – õpitulemused	5. klass – õppesisu	Lõiming
Õpilane: <ol style="list-style-type: none"> 1. Loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost. 2. Loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist. 3. Tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust. 	Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Perekondlikud mälestusjutud. Kirjandustekstide valik ja lugemine Loeb vähemalt neli laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning	Klassijuhatajatund: muuseumide, raamatukogude, Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine. Ajaloo/inimeseõpetus/ kunsti/muusika/tööõpetus: pärimuskultuur. Ajalugu:

<ol style="list-style-type: none"> 4. Loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi. 5. Väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri. 6. Eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhilike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid. 7. Nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeolu. 8. Koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte. 9. Iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist. 10. Järjestab loo sündmused. 11. Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta. 12. Kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid. 13. Osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib, teeb koostööd. 14. Esitab peast luuletuse või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust. 15. Annab tagasisidet enda ja teiste esitusele. 16. Jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal. 	<p>lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Lugemise mõistmine. Lugemise eesmärgistamine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p> <p>Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine.</p> <p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised</p> <p>Põlvkondade mängud. Rahvaluule ja selle lühivormid: kõnekäänud, vanasõnad, mõistatused. Muinasjutud ja muistendid.</p> <p>Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine.</p> <p>Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine eakohaste filmižanritega.</p> <p>Mõisted: ajalooline jutustus, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.</p> <p>Teksti analüüs ja tõlgendamine</p> <p>Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine.</p>	<p>Tallinna ajalooa tutvumine seoses raamatuga J. Kross “Mardileib”.</p> <p>Muusika: rahvalaul, regivärsside loomine.</p>
---	---	--

	<p>Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ning sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemusega.</p> <p>Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed.</p> <p>Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, meeolelu sõnastamine. Luuletuse riim ja rütm. Algriim, lõppriim, mõtteriim.</p> <p>Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused.</p> <p>Tekstiloome Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p> <p>Teksti esitamine ja kuulamine Luuletuse ja rolliteksti esitamine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne kuulamine.</p>	
--	--	--

	<p>Autoreid ja teoseid silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt (rühmaarutelud, rollimängud, minilavastused, ümberjutustus).</p> <p>Soovituslikud tüvitekstid: E. Raud, „Kalevipoeg“; J. Kross, „Mardileib“; F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.</p> <p>Soovituslik kirjandus: https://loemind.keskraamatukogu.ee/ https://elk.ee/lastekirjandus/raamatusoovitused/</p>	
6. klass – õpitulemused	6. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> Loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt neli tervikteost, millest vähemalt üks oleks tüvitekst. Loeb ladiusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist. Tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust. Kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad. 	<p>Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Perekondlikud mälestusjutud.</p> <p>Kirjandustekstide valik ja lugemine Loeb vähemalt neli laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse</p>	<p>Klassijuhatajatund: mõne Eesti teatri ja lavastuse külastus, Filmimuuseumi külastus, Noorsooteatri muuseumi külastus.</p> <p>Ajalugu: Kreeka ja Rooma mütoloogia juttude lugemine, nende lavastamine.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 5. Õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri. 6. Eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid. 7. Nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust. 8. Koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte. 9. Nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte. 10. Järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut. 11. Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta. 12. Kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste. 13. Osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd. 14. Esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust. 	<p>valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p> <p>Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.</p> <p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.</p> <p>Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.</p> <p>Mõisted: luule, proosa, ilukirjandus, tragöödia, komöödia, draama, näidend, seiklusjutt, põnevusjutt, fantaasiajutt, võrdlus, epiteet.</p> <p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetega ning märksõnadena.</p> <p>Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ning sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.</p>	
---	--	--

<p>15. Mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele.</p> <p>16. Jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.</p> <p>17. Kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.</p> <p>Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim ja rütm.</p> <p>Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus.</p> <p>Tekstiloom Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloom e paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p> <p>Teksti esitamine ja kuulamine Luuletuse ja lühikese proosateksti rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.</p> <p>Autoreid ja teoseid silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt (rühmaarutelud, rollimängud, minilavastused).</p>	
--	--	--

	<p>Soovituslikud tüvitekstid: O.Luts, „Kevade“, E. Raud, „Kalevipoeg“; F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.</p> <p>Luule: Contra; O. Arder; L. Tundgal; Wimberg; A. Vallik; H. Runnel</p> <p>Soovituslik kirjandus: https://loemind.keskraamatukogu.ee/ https://elk.ee/lastekirjandus/raamatusoovitused/</p>	
III kooliaste		
<p>Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust; arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi. 		
7. klass – õpitulemused	7. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> Loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas vähemalt ühe tüviteksti, või 	<p>Loeb vähemalt neli tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate</p>	<p>Muusika, ajalugu, kunst: pärimushommiku korraldamine algklassidele</p>

<p>nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab erinevaid lugemisviise, hindab oma lugemisostust ning juhib oma lugemisprotsessi. 3. Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet . 4. Vahendab oma kultuurikogemust. 5. Toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast. 6. Kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes. 7. Leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi. 8. Mõtestab luuletuse tähendust. 9. Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte. 10. Teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib 	<p>teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, probleemistiku tutvustamine . Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisostuse hindamine. Eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p> <p>Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades.</p> <p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Pärimuskultuur. Tavad ja kombad pärimuskultuuris, muutuv pärimus.</p> <p>Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluuležanrid. Kõnekäänud ja vanasõnad. Pärimus, selle kogumine ja kogemine. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Dialoog, stseen, remark, repliik. Eesti teatritega tutvumine.</p> <p>Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja</p>	<p>Informaatika: esitluse koostamine loetud raamatust, vabalt valitud autorist</p> <p>Klassijuhatajatund: muuseumi-, teatri- või kinokülastus</p> <p>Loodusõpetus ja ajalugu: kodukoha ja perekonna ajaloo uurimine</p> <p>Loodusained ja matemaatika: graafikute ja tabelite tõlgendamine, funktsionaalse lugemisostuse testimine</p>
---	--	--

<p>tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid.</p> <p>11. Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.</p> <p>12. Kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste.</p> <p>13. Hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.</p> <p>14. Osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.</p> <p>15. Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.</p> <p>16. Esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.</p>	<p>visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeedialuule. Kirjandus ja fotograafia.</p> <p>Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürlise luule põhitunnused. Haiku, vabavärsiline luule, piltluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid, räppluule.</p> <p>Mõisted: arvustus, biograafia, eepika, haiku, jutustus, komöödia, kõnekäänd, lüürika, metafoor, mõistatus, reisikiri, romaan, žanr, vabavärss, vanasõna.</p> <p>Teksti analüüs ja tõlgendamine</p> <p>Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine teksti toel oma sõnadega. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.</p> <p>Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.</p> <p>Kirjanduslik tegelane. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.</p> <p>Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöo kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikkuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus,</p>	
---	--	--

	<p>teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.</p> <p>Luuleteksti analüüsimine, luuletuse seostamine isikliku kogemusega.</p> <p>Tekstiloome Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tehisintellekti kasutamine teksti loomisel ja toimetamisel. Tekstiloome paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.</p> <p>Suuline väljendusoskus Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne kuulamine.</p> <p>Autoreid ja teoseid Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.</p> <p>Tüvitekste: E. Bornhöhe “Tasuja”, O. Luts „Kevade“.</p> <p>Soovituslik kirjandus: https://loemind.keskraamatukogu.ee/ https://elk.ee/lastekirjandus/raamatusoovitused/</p>	
8. klass – õpitulemused	8. klass – õppesisu	Lõiming

<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> Loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas vähemalt ühe tüviteksti, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost. Loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab erinevaid lugemisviise, juhib oma lugemisprotsessi. Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid. Tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust. Selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast. Kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes. Leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi. 	<p>Loeb vähemalt neli tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eri lugemistechnikate valdamine. Oma lugemise analüüs. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p> <p>Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.</p> <p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Linnalegendid. Kohanimed folklooris.</p> <p>Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluuležanrid. Muinasjutu liigid ja tunnused. Naljandid ja anekdoodid. Tänapäevafolkloor, selle kogumine ja kogemine. Rahvaluule andmebaasid.</p>	<p>Matemaatika: info leidmine tabelitest ja graafikutest. Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine tekstülesandeid lugedes.</p> <p>Loodusained: loodusteaduslike tekstidega töötamine ja õpilaste teksti mõistmise ja analüüsimise oskuse arendamine.</p> <p>Teabe hankimine eri allikatest ja nende kriitiline hindamine.</p> <p>Muusika: kirjandustunnis käsitletavate luuletajate tekstidel põhinevate laulude kuulamine. Laulusõnade koostamine, lauluteksti kui luuletuse analüüsimine.</p> <p>Kunst: meemide või koomiksitate koostamine.</p> <p>Klassijuhatajatund: muuseumi-, teatri- või kinokülustus</p>
--	--	--

<p>8. Toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi.</p> <p>9. Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte.</p> <p>10. Teeb kokkuvõtte teose süžeest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid.</p> <p>11. Analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga.</p> <p>12. Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.</p> <p>13. Kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ning kasutab neid tekstiloomes.</p> <p>14. Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.</p> <p>15. Kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning</p>	<p>Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.</p> <p>Kirjandusteose ekraniseering. Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenaarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöo kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediaaluule. Kirjandus ja fotograafia.</p> <p>Ilukirjanduse põhiligid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaanide tunnused. Lüürilise luule põhitunnused. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.</p> <p>Mõisted: arvustus, draama, dramaatika, eepika, isikustamine, jutustus, komöödia, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, müüt, novell, romaan, žanr, tragöödia.</p> <p>Teksti analüüs ja tõlgendamine Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine teksti toel oma sõnadega. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.</p> <p>Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest,</p>	
---	---	--

<p>järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.</p> <p>16. Osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.</p> <p>17. Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.</p> <p>18. Esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.</p> <p>19. Kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.</p> <p>Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.</p> <p>Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöo kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.</p> <p>Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest.</p> <p>Luuleteksti analüüsimine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega. Luulekogu lugemine.</p> <p>Tekstiloom Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tehisintellekti kasutamine teksti loomisel ja toimetamisel.</p>	
---	---	--

	<p>Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.</p> <p>Suuline väljendusoskus Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.</p> <p>Autoreid ja teoseid Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.</p> <p>Tüvitekste: A. Kivirähk „Rehepapp“</p> <p>Soovituslik kirjandus: https://loemind.keskraamatukogu.ee/ https://elk.ee/lastekirjandus/raamatusoovitused/</p> <p>Pärimus: valik eesti ja teiste rahvaste (nt Siberi ja Põhja-Ameerika põlisrahvaste) muinasjutte; valik vanakreeka ja rooma müüte; F. R. Faehlmanni müütilised kunstmuistendid; rahvalaule, mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; tänapäevafolkloori vm.</p>	
9. klass – õpitulemused	9. klass – õppesisu	Lõiming
Õpilane:	Kirjandustekstide valik ja lugemine	Muusika:

<ol style="list-style-type: none"> 1. Loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas vähemalt ühe tüviteksti, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost. 2. Loeb ladiusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja –mudeleid ning juhib oma lugemisprotsessi. 3. Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid. 4. Tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust. 5. Mõistab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast. 6. Kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes. 7. Eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid. 8. Leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud 	<p>Loeb vähemalt neli tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p> <p>Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.</p> <p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised</p>	<p>kirjandustunnis käsitletavate luuletajate tekstidel põhinevate laulude kuulamine.</p> <p>Kirjandust, muusikat ja kunsti ühendavate kunstivormide (lavakunst, film) analüüsimine.</p> <p>Matemaatika: info leidmine tabelitest ja graafikutest. Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine tekstülesandeid lugedes.</p> <p>Ühiskonnaõpetus, kunst, muusika: ühiskonnakriitilise teose sõnumi analüüsimine</p> <p>Ühiskonnaõpetus ja kunst: meemide või koomiksiste koostamine</p> <p>Muusika: laulusõnade koostamine, lauluteksti kui luuletuse analüüsimine.</p> <p>Klassijuhatajatund: muuseumi-, teatri- või kinokülustus.</p>
---	---	---

<p>raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.</p> <p>9. Toob esile luuletuse temaatilisi ja lüüriilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust.</p> <p>10. Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte.</p> <p>11. Teeb kokkuvõtte teose süžeesst, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid.</p> <p>12. Analüüsib kirjandusteose kompositsiooni.</p> <p>13. Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.</p> <p>14. Tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus, ning kasutab neid tekstiloomes.</p> <p>15. Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.</p> <p>16. Kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, valdavalt arutlevaid tekste.</p> <p>17. Hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste</p>	<p>Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.</p> <p>Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluuležanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul.</p> <p>Draamateksti temaatika. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.</p> <p>Kirjandusteose ekraniseering. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon.</p> <p>Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja draamatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused.</p> <p>Lüüriilise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Ühismeedia- ja räpluule. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.</p> <p>Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, draamatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.</p> <p>Teksti analüüs ja tõlgendamine</p> <p>Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti</p>	
---	---	--

<p>kui ka digitaalsete tekstide vormistatusnõudeid.</p> <p>18. Osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.</p> <p>19. Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.</p> <p>20. Esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.</p> <p>21. Tunneb tekstis ära kirjanduse põhimõisted.</p>	<p>toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetega ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.</p> <p>Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.</p> <p>Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.</p> <p>Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.</p> <p>Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.</p> <p>Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika,</p>	
---	---	--

	<p>aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega. Luulekogu lugemine.</p> <p>Tekstiloome Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloome paaris- ja rühmatöona. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.</p> <p>Suuline väljendusoskus Luule-, proosa- või draamatekst esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.</p> <p>Autoreid ja teoseid Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.</p> <p>Tüvitekste: A. Kitzberg, „Libahunt“; F. R. Kreutzwald, „Kalevipoeg“ (katkendeid); A. H. Tammsaare, „Kõrboja peremees“; E. Vilde, „Pisuhänd“.</p> <p>Luule: A. Alliksaar, B. Alver, Contra, A. Ehin, K. Ehin, E. Enno, D. Kareva, L. Koidula, J. Kolk, M. Kompus, K. Lepik, Kivisildnik, Juhan Liiv, L. Ojamaa, K. J. Peterson, C. Pihelgas, A. Puškin, M. Pärtna, K. Riismaa, J. Rooste, P.-E. Rummo, H. Runnel, I. Severjanin, W. Shakespeare, G. Suits, T. Tasuja, A. Teede, L. Tungal, M. Under,</p>	
--	--	--

	<p>J. Viiding, H. Visnapuu, T. Önnepalu, J. Vesselov jt; valik sonette, ballaade ja oode; ühismeedia- ja räppuulet; luule lauludes.</p> <p>Proosa: Eesti kirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; J. Ashilevi, “Kehade mets”; K. Ehin, “Paleontoloogi päevaraamat”; I. Hargla, “Apteeker Melchiori” sari; M. Heinsaare novelle, “Artur Sandmani lugu”; S. Henno, “Mina olin siin”; A. Hvostov, “Sillamäe passioon”; J. Jaik, “Kaarnakivi”; M. Järve, “Esimene aasta”; M. Karu, “Nullpunkt”; A. Kivikas, “Nimed marmortahvilil” (I osa); A. Kivirähk, “Ivan Orava mälestused”, “Sinine sarvedega loom”; K. Kivirüüt, “Okultismiklubi”; J. Kross, „Wikmani poisid“, “Väike Vipper”; M. Laurik, “Mina olen surm”; J. Liiv, “Vari”; J. Maasik, “Enne lõppu”; H. Nõu, “Pea suu”; K. Piiper, „Tõde või tegu“; K. Raudsepp, “Lihtsalt ära jää üksi”; R. Reinaus, “Must vares”, “Verikambi”, “Vaevatud”; L. Roomets, “Üks väike valge tuvi”; O. Ruitlane, “Vee peal”; F. Tuglase novelle; V. Uibopuu, “Janu”; P. Vallaku novelle; A. Vallik “Kuidas elad, Ann?”; vm.</p> <p>Maailmakirjandus: D. Almond, “Skellig”; M. Atwood, “Orüks ja Ruik”; C. Brontë, „Jane Eyre“; S. Chbosky „Müüriks olemise iseärasused“; A. Christie romaan; P. Coelho, “Alkeemik”; S. Collins, „Näljamängud“; B. Conaghan „Kui härra koer hammustab“; A. Conan Doyle, „Baskerville’ide koer“; S. Crossan, „Üks“; C. Crowley, „Sõnad sügavas sinises“; J. Dashner, „Labürindijooksja“; D. Defoe, “Robinson Crusoe”; A. Dumas, „Kolm musketäri“, “Krahv Monte-Cristo”; G. Forman, „Kui ma jään“; A. Frank, “Anne Franki päevik“; J. Gaarder „Apelsinitüdruk“; N. Gaiman, “Tähetolm”; W. Golding, „Kärbeste jumal“; J. M. Green, „Süü on tähtedel“; M. Haddon, „Kentsakas juhtum koeraga öisel ajal“; D. Harms,</p>	
--	--	--

	<p>“Väljapudenevad vanaeided”; L. Harrison, „Monster High. Tere tulemast koletiste kooli”; J. K. Jerome, “Kolm meest paadis”; J. Jägerfeld, „Minu suurejooneline elu“, “Superkoomik”; S. King, “Lemmikloomasurnuai d”; N. H. Lee, “Tappa laulurästast”; T. Lehtinen, “Tiivad varvaste vahel”; A. Lindgren, “Vennad Lõvisüdamed”; E. Lockhart, „Me olime valetajad“; A. Marshall, “Ma suudan hüpata üle lompide”; K. Millay, „Vaikuse meri“; P. Ness, “Kui koletis kutsub”; G. Orwell, “Loomade farm”; E. A. Poe’ novelle; U. Poznanski, ”Erebos“; P. Pullman, “Kuldne kompass”; P. Reeve, „Surelikud masinad“; E. M. Remarque, „Läänerindel muutuseta“; L. Sachar, „Augud“; A. de Saint-Exupéry, “Väike prints”; J. Salinger, „Kuristik rukkis“; sari “Seiklusjutte maalt ja merelt”; M. Scott, ”Nicholas Flameli” sari; B. Selznick, “Hugo Cabret’ leiutis”; N. Shusterman, „Challengeri sügavik“; S. Simukka, ”Punane nagu veri”; G. Soucy, „Väike tüdruk, kes armastas liialt tuletikke“; A. ja B. Strugatski, “Hukkunud Alpinisti hotell”; J. Teller, „Mitte midagi“; J. R. R. Tolkien, “Sõrmuste isand”; A. Tšehhovi novelle; M. Twain, „Prints ja kerjus“; L. Ulitskaja, “Võõrad lapsed”; J. Vagner, “Vongozero”; J. Verne, “Kapten Granti lapsed” vm; L. Walton, „Ava Lav e nderi iseäralikud ja kaunid kannatused“; O. Wilde, “Õnnelik prints”; reisi- ja elulooraamat eesti ja/või maailmakirjandusest.</p> <p>Näitekirjandus: K. Aareleid, “Linnade põletamine”; “J. Ashilevi, “Nagu poisid vihma käes”; A. Kitzberg, “Kauka jumal”; A. Kivirähk, “Kevadine Luts”, “Vombat”; L. Koidula, “Säärane mulk”; U. Lennuk, “Paunvere poiste igavene kevade”; S. Nurklik, “Kas ma olen nüüd elus”; M. Ulman, “Võluõunad ehk Naeru kätte võib surra”; vm.</p> <p>Soovituslik kirjandus: https://loemind.keskraamatukogu.ee/ https://elk.ee/lastekirjandus/raamatusoovitused/</p>	
--	--	--

2.3 Eesti keel teise keelena (EK2)

Õppeaine kirjeldus

Muu kodukeelega õpilased õpivad eesti keelt teise keelena eesmärgiga lõimuda Eesti ühiskonda ning tulla edukalt toime nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Eesti keel on paljudele muu kodukeelega õpilastele emakeele kõrval esimene õpitav keel. Seetõttu on eriti oluline õppe huvitavus ja jõukohasus, et tekiks ja säiliks õpimotivatsioon. Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid ja kaasahaaravaid õppematerjale ning autentseid lugemis- ja kuulamistekste, mis hoiavad õpilasi kursis ühiskonnas toimuvaga ja tekitavad eesti keele kasutamise soovi. Keeletundides kasutatakse inspireerivaid aktiivõppemeetodeid, mis toetavad eri õpistiiliga õpilasi, võimaldavad õpilastel keelt eesmärgipäraselt kasutada ja aitavad luua keelest süsteemse arusaamise. Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppevõtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt. Eesti keelt õppides väärtustatakse ka teisi keeli ja kultuure, eriti õpilaste päritolukultuuri.

Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümbrus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Iga valdkonnaga tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele. Eesti keele tunnis suheldakse eesti keeles. Vajaduse korral kohandab õpetaja oma keele tasemekohaseks ja/või jagab toetavaid selgitusi.

Eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainete vahelisi seoseid. Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse ainevaldkonna üldpõhimõtetest.

Õppesisu klassi astmeti

I kooliaste

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase A2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta:

- 1) saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest;
- 2) väljendab oma vajadusi, kirjeldab lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses;

- 3) leiab vajalikku infot ümbritsevast keskkonnast;
- 4) koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste;
- 5) teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid;
- 6) tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme.

VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE

1. klass – õpitulemused	1. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest; 2. teab 1. klassi eesti keele õppekavas esitatud temaatika piires sõnu, peamiselt nimetavas käändes; 3. loeb teksti sõna haaval, kõne tekstist aeglasemalt 4. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele; 5. on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist; 6. suhtub positiivselt eesti keele õppimisse; 7. oskab vastata küsimuste toel loetust; 8. moodustab pildi põhjal lihtlauseid; 9. tutvub tähestikuga; 	<p>Mina ja teised Tervitamine, vabandamine, enese-, pereliikmete- ja kaaslaste tutvustamine ja kirjeldamine. Perekonnaliikmed. Minu klass, minu õpetaja, Värvide nimetused. <u>Värvid</u> Kool ja klassiruum, seal leiduvad esemed. Käitumine koolis. Õppeainete nimetused. Tegevused tunnis. Tunniplaan Trüki- ja kirjatähtede tundmine pildis ja kirjas.</p> <p>Kodu ja lähiümbus Kodu: asukoht (nt linn, küla, tänav, telefoninumber) mööbel, kodus olevad asjad. <i>Koduümbus kodukoha loodus (nt lilled, puud, põõsad, linnud, loomad). Koduloomad.</i> Kodused tegevused (nt koristamine, söömine, pesemine, riietumine); perekondlikud sündmused (nt sünnipäevad, Isadepäev). Liiklusvahendid ja koolitee. Aastaajad ja kuud, nädalapäevad, ilm. Silvi Väljal “Jussikese seitse sõpra” Margit Sarapik “Kalendrilinna lood”</p> <p>Igapäevaelu: õppimine ja töö</p>	<p>Loodusõpetus- ilm, mets-ja koduloomad, omadussõnad, aastaajad, kodukoht, kodu, koduümbus, pereliikmed, Eesti sümbolika.</p> <p>Matemaatika- kell, arvud, võrdlemine.</p> <p>Kunst ja tööõpetus- saab joonistada ja meisterdada õpitud teemadel.</p> <p>Muusika- teemakohased laulud.</p> <p>Kehaline kasvatus - ringmängud, õppekäigud.</p>

<p>10. teeb häälikuanalüüsi;</p> <p>11. oskab määrata suuliselt häälikute olemasolu ja järjekorda sõnas(kahe- kuni nelja-häälikulistes sõnades</p> <p>12. eristab ja märgib kirjas lühikest ja pikka täishäälikut;</p> <p>13. kasutab suurt algustähte lause alguses, tuttavate nimedes;</p> <p>14. teeb ära kirja tahvliilt, tahvlinäidise järgi täidab õpilaspäevikut;</p> <p>15. oskab etteütlemise järgi kirjutada lihtsamaid sõnu (2–3 tähte);</p> <p>16. hoiab kirjutusvahendit ja istub kirjutamisel, joonistamisel õigesti;</p> <p>17. oskab õpetaja juhendamisel töötada paaris.</p> <p>Edasijõudnutele</p> <p>1. on lugenud vähemalt üht lasteraamatut;</p> <p>2. kirjutab k, p, t sõna algusesse;</p> <p>3. lauselõpumärgid;</p> <p>4. õigesti kirjutab mitmuse tunnust -d;</p> <p>5. õigesti kirjutab tegusõna lõppu -b ja -vad;</p> <p>6. kirjutab etteütlemise järgi lihtlauseid;</p>	<p>Koolitee, koolipäev (kool ja klass, õppeained ja tunniplaan, koolitarbed, õpetetegevused, kell ja kellaaeg). Kellaaeg, täis-ja pooltund.</p> <p>Kehaosad</p> <p>Riietusesemed. <u>Müts, sall ja kindad</u></p> <p>Emotsioonid</p> <p>Tervis (nt enesetunne, arsti juures käimine);</p> <p>Eesti ja teised riigid</p> <p>Eesti sümboolika.</p> <p>Suuremad linnad (nt pealinn Tallinn, Tartu, Pärnu, Kuressaare, Narva, Viljandi); Eesti Noorsooteatri külastus, koos Nukumuseumiga</p> <p>Rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev), sõbrapäev, emadepäev, laulupidu - <u>Kui sul tuju hea</u></p> <p>Söögikorrad, söögid, joogid, toiduainete nimetused.</p> <p>Lemmik multifilm <u>Lotte</u></p> <p>Metsloomad https://www.loodusmuuseum.ee/et/classes</p> <p>Tegevused õues.</p> <p>Vaba aeg</p> <p>Minu huvid. Huviringid. Muusika instrumendid</p> <p>Mängud, mänguasjade nimetused, mängujuhendid.</p> <p><u>Laulu- ja ringmängud</u> mängude käsklused ja juhendid (tuntumate mängude, sh laulumängude käsklused ja läbiviimine.</p> <p>Tegevused õues.</p> <p>Vaba aeg koos perega. Puhkepäevade ja koolivaheaja tegevused; lemmiktegevused (nt lugemine, tantsimine, sport, mängud, ühistegevused sõpradega);</p> <p>Kauplused: kaupade nimetused, suhtlemine müüjaga, ostmine, maksmine.</p> <p>Rahaühikud.</p> <p>Suvised tegevused</p> <p><i>Grammatika</i></p>	
--	---	--

<p>7. teeb ära kirja tahvilt ja õpikust, tahvlinäidise järgi;</p> <p>8. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest.</p> <p>Vastavalt võimetele integreerub eesti keele kui emakeele õppesse</p>	<p><i>Tähestik, täis,-kaas-, sulghäälik, kes?, mis?, mida teeb? mida teevad? mitmus. Suur algustäht-lause algus, nimed. Lauselõpumärgid.</i></p>	
<p>2. klass – õpitulemused</p>	<p>2. klass – õppesisu</p>	<p>Lõiming</p>
<p>Õpilane</p> <p>1. saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;</p> <p>2. loeb dialoogi;</p> <p>3. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;</p> <p>4. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;</p> <p>5. on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;</p> <p>6. suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;</p> <p>7. töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;</p>	<p>Mina ja teised</p> <p>Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine</p> <p>Jutustab oma perest: nimed, kes on peres. Kirjeldab pereliikmete välimust, iseloomujooni.</p> <p>Tervitab, jätab huvasti.</p> <p>Kooliasjad</p> <p>Riideesemed.</p> <p>Kodu ja lähiümbus</p> <p>Värvid</p> <p>Kodukoht;</p> <p>Turul-puu-,juur ja köögiviljad. Muinasjutu “Naeris” lavastamine</p> <p>Liiklusvahendid</p> <p>Ellen Niit “Rongisõit”</p> <p>Loomaaed, võõramaaloomad</p> <p>Koduloomad</p> <p>Ametid</p> <p>Jõulu sümbolika ja talverõõmud</p>	<p>Loodusõpetus - ilm, mets-ja koduloomad, omadussõnad, aastaajad, kodukoht, kodu, koduümbus, pereliikmed, Eesti sümbolika.</p> <p>Matemaatika - kell, arvud, võrdlemine.</p> <p>Kunst ja tööõpetus - saab joonistada ja meisterdada õpitud teemadel.</p> <p>Muusika - teemakohased laulud.</p> <p>Kehaline kasvatus - ringmängud, õppekäigud.</p> <p>Üldpädevused</p> <p>enesemääratluspädevus</p> <p>õpipädevus</p> <p>sotsiaalne- ja kodanikupädevus</p>

<p>8. on lugenud vähemalt ühe lasteraamatu;</p> <p>9. esitab peast kahte luuletust;</p> <p>10. koostab lühemat suulist juttu pildiseeria või küsimuste abil;</p> <p>11. väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine;</p> <p>12. loeb ladusalt ja ilmekalt päheõpitud nelja realist luuletust;</p> <p>13. eristab täis- ja kaashäälikut, sõna, liitsõna, lauset;</p> <p>14. kasutab suurt algustähte inimeste, loomade ja kooli nimes, tuntud kohanimedes;</p> <p>15. oskab lause lõppu panna kas punkti või küsimärgi;</p> <p>16. kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti (lahuskiri või siduskiri);</p> <p>17. kirjutab loetava käekirjaga;</p> <p>18. oskab vihikusse paigutada tööd, kirjutada pealkirja, kuupäeva;</p> <p>19. täidab õpilaspäevikut (kirjutab tunniplaani üks nädal ette, märgib kodused tööd õpetaja juhendamisel);</p> <p>20. teeb ära kirja nii tahvliilt kui õpikust;</p> <p>21. oskab eristada jutukest ja luuletust;</p>	<p>Eesti ja teised riigid ning nende kultuur_ Naaberriigid, pealinnad, põhirahvused, keel. Eesti kaart, linnad Eesti sümbolika (rahvuslill-rukkilill, rahvuskivi-paekivi, rahvuslind – suitsupääsuke, lipp, vapp, vapil on kolm sinist lõvi). Menüü</p> <p>Igapäevaelu, õppimine ja töö Tervis; koolipäev, koolitee. Huviringid Vaba aja veetmise kohad Päev, nädal, kuu, kalender, kell</p> <p>Vaba aeg Lemmiktegevused Mängude käsklused ja juhendid Piknik Leiutised Suveplaanid</p> <p>Grammatika Tähestik, täis,-kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Pööramine/teguõnad olevikus ja lihtminevikus Suur algustäht-lause algus, nimed. Lauselõpumärgid.</p>	<p>suhtluspädevus</p> <p>matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus</p> <p>digipädevus</p>
--	---	--

<p>22. oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.</p> <p>Edasijõudnutele</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. loeb ladusalt, ilmekalt ja õigesti õpitud teksti; 2. on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut; 3. saab aru õppimata tekstist; 4. parandab oma lugemisviga lauses, kui vastavale lausele tähelepanu juhatakse; 5. mõistab loetu sisu ja oskab vastata küsimustele; 6. selgitab sõbrale lihtsamat mängu või tööjuhendit; 7. mõtleb jutule algust ja lõppu; 8. kirjutab etteütlust õpitud keelendite ulatuses kuni 15 sõna 9. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õpitud pala, loetud raamatut; 10. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest; 11. eristab luuletust, muinasjuttu, proosat ja dialoogi <p>Vastavalt võimetele integreerub eesti keele kui emakeele õppesse</p>		
---	--	--

3. klass – õpitulemused	3. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest; 2. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks; 3. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele; 4. on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist; 5. suhtub positiivselt eesti keele õppimisse; 6. koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil; 7. töötab tekstiga juhiste alusel; 8. tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt; 9. kasutab suurt algustähte lause algul, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes; 10. oskab tähestikku, teab ja tunneb eesti keele häälikuid; 	<p>Mina ja teised</p> <p>Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Tunniplaan Kooliruumid Järgarvud Kuupäevad Lastekirjanik – Kristiina Kass “Nõianeiu Nöbinina” <u>Telesari "Nõianeiu Nöbinina"</u> Sport Spordipäev – spordialad Transport – Millega? Ainsus, mitmus, loetlemine. Matk – Kellega? Mets ja sellega kaasnevad ohud. https://sagadi.ee/looduskool/opilasprogrammid/1-3-klass Lastekirjanik- Leelo Tungal erinevad luuleraamatud</p> <p>Kodu ja lähiümbrus</p> <p>Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused. Mängud. Võrdlus(suur, suurem, kõige suurem) Omadussõna Vastandsõna Lastekirjanik Ilmar Tomusk “Tere, Volli” Raamatukogu ja raamatud Kellele? Kus? Asesõna Lastekirjanik Aino Pervik “Paula jõulud” Tüdrukute ja poiste tegevuse</p>	<p>Loodusõpetus - ilm, mets-ja koduloomad, omadussõnad, aastaajad, kodukoht, kodu, koduümbrus, pereliikmed, Eesti sümbolika.</p> <p>Matemaatika - kell, arvud, võrdlemine.</p> <p>Kunst ja tööõpetus - saab joonistada ja meisterdada õpitud teemadel.</p> <p>Muusika - teemakohased laulud.</p> <p>Kehaline kasvatus - ringmängud, õppekäigud.</p> <p>Üldpädevused: enesemääratluspädevus õpipädevus sotsiaalne- ja kodanikupädevus suhtluspädevus matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus</p>

<p>11. oskab nimetada vastandtähendusega sõnu;</p> <p>12. teab komaga ja komata sidesõnu;</p> <p>13. tunneb ära sõnaliikidest nimi-, omadus- ja tegusõnu ning liitsõnu;</p> <p>14. oskab märkida mitmuse lõppu ja tegusõna pöördelõppe oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;</p> <p>15. on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut;</p> <p>Edasijõudnutele</p> <p>1. koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil, mõtleb jutule lõpp või algus;</p> <p>2. töötab tekstiga juhiste alusel;</p> <p>3. tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt, mõistatus;</p> <p>4. oskab tuntumate sõnade algusesse kirjutada g, b, d ning h sõna algusesse;</p> <p>5. piiritleb lauset ja paneb lause lõppu märke; kasutab kõnes ja kirjas terviklauseid;</p>	<p>Toidud Lastekirjanik Heljo Mänd “Tuulehunt”</p> <p>Eesti ja teised riigid Suuremad linnad; aastaring; rahvakalendri tähtpäevad. Riigid ja nende kultuur Naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel. Sünnipäev/kutse</p> <p>Igapäevaelu, õppimine ja töö Tervis; haigused, arsti juures https://tervisemuuseum.ee/haridus/muuseumitunnid/i-kooliaste/ Lastekirjanik Andrus Kivirähk “ Karneval ja kartulisalat” Kodumasinad Sõbrad Lastekirjanik Piret Raud “Natuke napakad lood”</p> <p>Vaba aeg Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid. Ootan suve. https://meremuuseum.ee/lennusadam/lastele-peredele/muuseumitunnid/ <i>Grammatika</i> <i>Tähestik, täis,-kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Pööramine. Suur algustäht – lause algus, nimed. Lauselõpumärgid. Omadussõna, tegusõna, küsisõna. Kellega? Millega? Kus? Asesõna. Vastandsõna. Võrsõna. Silbitamine, poolitamine. I ja j õigekiri. Sidesõnad. Võrdlus. Samatähenduslikud sõnad, H sõna alguses.</i> https://portaal.eki.ee/, <i>õpikusõnastikud.</i></p>	
---	--	--

<p>6. leiab sama- ja vastandtähendusega sõnu; 7. kasutab lihtsamat sõnastikku, teatmeteost; 8. oskab õigesti kirjutada asesõnu; 9. silbitab, poolitab sõnu; 10. teab i ja j õigekirjareegleid; 11. oskab tähestiku abil koostada lihtsamat nimekirja; 12. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest; 13. on lugenud vähemalt kolm lasteraamatut.</p> <p>Vastavalt võimetele integreerub eesti keele kui emakeele õppesse</p>		
II kooliaste		
<p>Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud</p> <p>6. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B1-keeleskustaseme, mis tähendab, et ta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. saab aru kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2. väljendab ja põhjendab oma arvamust, räägib oma kogemustest ja kavatsustest, tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades; 3. kasutab leitud infot suhtlusülesannete täitmiseks; 4. koostab isiklike lihtsaid eri tüüpi tekste; 5. on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud inimeste tegevusega; 6. tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid; 7. tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme. 		

4. klass – õpitulemused	4. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades õpitud sõnavara ulatuses (nt poes, apteegis ühistranspordis); saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhustest ja kirjadest (kuulutus, küsitlus, tööjuhised, päevaplaanid); saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest; saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust; leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt; loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu (vahendab raamatu või filmi põhisisu); leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest; räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel; 	<p>Mina ja teised</p> <p>Suhtlemine pereliikmete ja koolikaaslastega; viisakusväljendid.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus</p> <p>Elu linnas ja maal; looduse märgid; kodu kirjeldamine; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus; rõõmsad ja kurvad sündmused peres; peretraditsioonid.</p> <p>Eesti ja maailm</p> <p>Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad; üldrahvalikud sündmused; naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid.</p> <p>Igapäevaelu</p> <p>Aja planeerimine; avalikud kohad/asutused (poes, apteegis, ühistranspordis, haiglas/polikliinikus jm); turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; igapäevased tegevused ja olukorrad.</p> <p>Õppimine ja töö</p> <p>Koolielu (tunni tegevused, koolitoit, koolitarbed, tunniplaan); ametid, töökohad, tegevused tööl.</p> <p>Vaba aeg</p> <p>Kooliväline tegevus; huvid; laagrid; lugemiseelistused; perepuhkus; spordialad ning sportlikud tegevused.</p> <p>Tervis ja tervislik eluviis</p> <p>Tervis (haigused, põhjused, ravimine), sport, tervislik toitumine.</p>	<p>Õpitulemused toetavad üldpädevusi:</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus (inimestevahelised suhted), sotsiaalne ja kodanikupädevus (koostöö teiste inimestega), enesemääratluspädevus (suhtlemisprobleemid, käitumine) aga ka teiste pädevuste kujundamist.</p> <p>Õpitulemused seostuvad ka õppekava läbivate teemadega, nagu väärtused ja kõlblus, tervis ja ohutus ning tehnoloogia ja innovatsioon.</p> <p>Kirjandus - soovituslik ilukirjandus</p> <p>Loodusõpetus - ilm, päikesesüsteem, aastaajad, kodukoht, kodu, koduümbrus, pereliikmed, Eesti sümboolika.</p>

<p>9. vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;</p> <p>10. jagab lihtsamaid juhiseid (käskiv kõneviis);</p> <p>11. kirjeldab kohti, tegevusi ja inimesi ;</p> <p>12. väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone;</p> <p>13. kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, ankeet, e-kiri nii paber kandjal kui ka arvutis;</p> <p>14. valdab õpitud põhisõnavara;</p> <p>15. kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;</p> <p>16. hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.</p> <p>Vastavalt võimetele integreerub eesti keele kui emakeele õppesse</p>	<p>Soovituslik ilukirjandus: H.Vaher “Jõesaare poisid”, H.Nolmet “Koerailm”, M.Sillaots “Trips, Traps, Trull ja teised”, K.Kass “Kasper ja viis tarka kassi”, H.Laas “Varblase jõuluvana”, K.Priilinn “Anna ja tema merisiga Julius”, J.Vaiksoo “Lumemõll” jt.</p> <p>Soovituslikud filmid: “Nukitsamees”, “Arabella - mereröövli tütar”</p> <p>Soovituslikud meediaallikad: “Täheke”, “Hea laps”, Lasteekraan, järjejutud jt;</p> <p>Soovituslikud veebisõnastikud. www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/</p> <p>Grammatika: nimisõna; ainsus ja mitmus; nimisõna käänamine ainsuses; omadussõnade võrdlusastmed; sünonüümid ja antonüümid; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (nt rääkima, tegema, õppima, ärkama, sööma jt); tegusõnade reksioon (nt armastan, aitan, käin); käskiv kõneviis; sõnamoodustus (liitsõnad); küsisõnad; asesõnad; sidesõnad; põhi- ja järgarvsõnad; lauseehitus.</p>	
<p>Edasijõudnutele</p> <p>1) mõistab fraase ja väljendeid, mis seostuvad igapäevase eluga (nt põhiline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, kool), kui esitus on selge ja aeglane;</p> <p>2) suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat, kui vesteldakse aeglaselt ja selgelt;</p> <p>3) suudab jälgida telereklaami, filmitutvustusi või -stseene ja tunneb ära käsitletavat teemat, kui pilt toetab olulisel määral mõistmist ning esitus on selge ja suhteliselt aeglane;</p>		

- 4) mõistab kõige tähtsamat infot lühikestes reklaamides, mis tutvustavad huvipakkuvaid kaupu ja teenuseid (nt CD-d, videomängud, reisirühmad);
- 5) suudab tabada uudiste teemat, kui kajastatakse sündmusi, õnnetusi jm ja kui pilt esitust toetab ning esitus on selge ja suhteliselt aeglane;
- 6) tabab asjassepuutuvat teavet lihtsamal tekstis (kirjad, e-kirjad, brošüürid, lühikesed lehelood, postitused jm), kus kirjeldatakse sündmusi;
- 7) mõistab eakohaseid lihtsaid tekste tuttavatel konkreetsetel teemadel, kui tekstis kasutatakse igapäeva- või koolielus sageli esinevat keelt;
- 8) mõistab sõnadeid (nt ühendussõnad), kui need on lihtsas keeles;
- 9) oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
- 10) oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklikke kogemusi;
- 11) oskab ootuspärastel õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
- 12) oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavatel igapäevateemadel ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
- 13) oskab kirjutada lihtsaid tekste tuttavatel huvipakkuvatel teemadel, ühendades lauseid sidesõnadega ja, sest ning siis, nii paber kandjal kui ka arvutis;
- 14) oskab esitada küsimusi ja küsimustele vastata ning vahetada mõtteid ja infot tuttavatel teemadel ootuspärastes igapäevastes olukordades;
- 15) suudab osaleda igapäevases lühivestluses, kui kõneaine pakub talle huvi;
- 16) oskab arutada, mida õhtul, nädalavahetusel või koolivaheajal ette võtta;
- 17) oskab vahetada infot tekstisõnumi, e-kirja või lühikese kirja teel, vastates küsimustele; oskab lihtsas keeles väljendada oma muljeid ja arvamusi huvipakkuvatel teemadel, kasutades igapäevast põhisisu ja väljendeid;

VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE

5. klass – õpitulemused	5. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades; 2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutused, saatekavad, küsitlused, reeglid, ilmateated, tööjuhised/soovitused, sõiduplaanid, blogid, postitused, päevaplaanid, reklaamid, tänukirjad); 3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest; 4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust; 5) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu 6) vahendab raamatu või filmi põhisisu; 7) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest; 8) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel; 	<p>Mina ja teised</p> <p>Suhted peres ja koolis, emotsioonid ja tuju, ootused ja hirmud, unistused ja pettumused.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus</p> <p>Erinevad kodud, elu linnas ja maal, koduümbrus, kodutööd, aia- ja õuetööd, unistuste kodu, liiklus, tee juhatamine, õnnetused teel.</p> <p>Eesti ja maailm</p> <p>Ilm ja kliima; Eesti looduslikud kohad (metsad, sood, looduskaitsealad, jõed, järved), Eesti meedia (ajakirjandus, televisioon, raadio, internetiallikad), Eesti ja teiste riikide traditsioonid ja tähtpäevad.</p> <p>Igapäevaelu</p> <p>meedia (ajakirjandus, televisioon, internet, sotsiaalvõrgustikud, interneti ohud ja võimalused).</p> <p>Õppimine ja töö</p> <p>Koolielu, lemmiktegevused koolis/tunnis; koolimeedia (kooliraadio/TV/ajaleht), vahetundide tegevused; koolimaja/ruumide kirjeldamine, kooliraamatukogu; korrapidamine, koolimaja hoidmine; koolivorm (selle eeldused ja puudused), huviharidus (spordi-, kunstiringid); kooli traditsioonid ja tähtpäevad; e-õpe, koolitoit, õpilasvahetused, koolivahetused, unistuste kool.</p> <p>Vaba aeg</p> <p>Koolivaheaegade tegemised.</p>	<p>Õpitulemused toetavad üldpädevusi:</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus (inimeste vahelised suhted), sotsiaalne ja kodanikupädevus (koostöö teiste inimestega), enesemääratluspädevus (suhtlemisprobleemid, käitumine) aga ka teiste pädevuste kujundamist.</p> <p>Õpitulemused seostuvad ka õppekava läbivate teemadega, nagu väärtused ja kõlblus, tervis ja ohutus ning tehnoloogia ja innovatsioon.</p> <p>Kirjandus - soovituslik ilukirjandus</p> <p>Inimeseõpetus: enesehinnang, eneseanalüüs; konfliktide lahendamine; suhtlemine sõprade ja kaaslastega, käitumine; üksteise aitamine, abi küsimine ja vastuvõtmine.</p> <p>Loodusõpetus - veekeskkond, ainealased mõisted ja sõnavara.</p> <p>Matemaatika - eristamine, võrdlemine, mõõtmine; teemakohased mõisted ja sõnavara.</p>

<p>9) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;</p> <p>10) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;</p> <p>11) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;</p> <p>12) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;</p> <p>13) avaldab arvamust tuttavatel teemadel;</p> <p>14) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, ankeet nii paberkandjal kui ka arvutis;;</p> <p>15) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste lihtsamatel tuttavatel teemadel nii paberkandjal kui ka arvutis;;</p> <p>16) valdab põhisisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit.</p> <p>17) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;</p> <p>18) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.</p> <p>VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE</p>	<p>Tervis ja tervislik eluviis</p> <p>Terviseprobleemid (õnnetusjuhtumid, haigused: ennetamine, ravimine).</p> <p>Soovituslik ilukirjandus: A.Kivirähi jutud, I.Tomusk “Digipöörane kool”, J.Pöldma “Džuudopoisid”, H.Käit “Aardejaht Nõmmel”, “Erik kivisüda”, “Eia jõulud Tondikakul”, K.Priilinn “Evelini uued lood” jt</p> <p>Soovituslikud filmid: “Erik kivisüda”, “Eia jõulud Tondikakul”, “Supilinna salaselts”, “Väikelinna detektiivid” jt</p> <p>Soovituslikud meediaallikad: “Hea laps”, “Postimees Juunior”, “Minu maailm”, lasteekraan, järjejutud jt.</p> <p>Soovituslikud veebisõnastikud: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/</p> <p>Grammatika: nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses; omadussõnade võrdlusastmed; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (<i>sh astmevahelduslikud tegusõnad: tundma, kandma, hoidma, lugema, tegema</i>); tegusõnade rektsioon (<i>nt aitan, kuulan, loen, vaatan, soovin, unistan jt</i>); sihitis; põhi- ja järgarvsõnad; sõnamoodustus (liitsõnad).</p>	<p>Kunst ja tööõpetus - saab joonistada ja meisterdada õpitud teemadel, fotod +sõnavara</p> <p>Muusika - teemakohased laulud+sõnavara</p> <p>Kehaline kasvatus - ringmängud, õppekäigud.</p> <p>Ajalugu -kultuuriline identiteet – õpilane väärtustab oma kultuuri erinevate ajalooallikatega töötamisel.</p> <p>Eesti keel emakeelena – muistendid, vanasõnad, legendid, müüdid.</p> <p>Digipädevus- sõnaraamatud, keeleõppekeskkonnad , õppemängud, õppevideod</p>
---	--	---

Edasijõudnutele

- 1) mõistab fraase ja väljendeid, mis seostuvad esmatähtsate valdkondadega (nt põhiline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, töö), kui esitus on selge ja aeglane;
- 2) suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat, kui vesteldakse aeglaselt ja selgelt.
- 3) suudab jälgida lihtsat, selge ülesehitusega ettekannet või esitlust, kui seda toetatakse slaidide, konkreetsete näidete või diagrammidega.
- 4) suudab üldjoontes mõista lihtsat teavet, mida esitatakse ootuspärasel olukorras (nt giidiga ekskursioonil);
- 5) mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja lihtsates otsesõnalistes reklaamides;
- 6) mõistab üldjoontes uudislugu, mis kajastab tuttavat tüüpi sündmust, kui loo sisu on tuttav ja ootuspärane.
- 7) oskab leida peamist infot lühikesest uudisloost või lihtsast artiklist, milles arvudel, nimedel, illustatsioonidel ja pealkirjadel on oluline roll ja nad toetavad teksti mõistmist;
- 8) mõistab nõudeid (nt ohutusnõuded), kui need on lihtsas keeles;
- 9) oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
- 10) oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklikke kogemusi;
- 11) oskab ootuspärastel õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
- 12) oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavale igapäevateemal ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
- 13) oskab kirjutada lihtsamaid fraase ja lauseid, ühendades neid lihtsate sidesõnadega nagu ja, aga ning sest;
- 14) suudab üsna vabalt suhelda selgelt piiritletud olukordades ja tuleb toime lühivestlustes, kui vestluskaaslane teda vajaduse korral aitab;
- 15) suudab osaleda igapäevases lühivestluses, kui kõneaine pakub talle huvi;
- 16) oskab arutada, mida õhtul või nädalavahetusel ette võtta;
- 17) oskab telekommunikatsioonivahendite kaudu vahetada sõpradega lihtsaid uudiseid, teha plaane ja leppida kokku kohtumisi;
- 18) oskab kirjeldada postitustes igapäevaasju, sündmusi ja tundeid, piirdudes lihtsate peamiste üksikasjadega. Oskab kommenteerida teiste postitusi, kui need on lihtsas keeles kirjutatud/viibeldud, reageerib lisatud meediafailidele, väljendades lihtsal viisil üllatust, huvi ja ükskõiksust.

VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE

6. klass – õpitulemused	6. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades; 2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest; 3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest; 4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisist; 5) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid; 6) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest; 7) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel; 8) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile; 9) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile; 10) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi; 	<p>Mina ja teised</p> <p>Suhtlemine kaaslastega, tunded ja emotsioonid, teistega arvestamine, toimetulek rasketes olukordades, abi ja toetamine, heategevus, suhted koolis ja peres, kiusamine ja vägivald.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus</p> <p>Elu linnas ja maal (tegevused erinevatel aastaegadel); lemmikloomad (hoolitsemine ja tähtsus), keskkonnahoid ja looduskaitse.</p> <p>Eesti ja maailm</p> <p>Ilm ja kliima; kultuur ja traditsioonid, riiklikud tähtpäevad; meedia (teater, ilukirjandus, ajakirjandus, televisioon, filmikunst, muusika, raadio), Euroopa riigid ja nende kultuur; vaatamisväärsused, muuseumid, sambad; maailmaimed.</p> <p>Igapäevaelu</p> <p>Rahatarkus, taaskasutus, raha teeminime, suveks tööle, õpilasmalev, vabatahtlikud; liiklusvahendid; tehnika (nutiseadmed); käitumine avalikes kohtades (toidu- ja riidepoes, kohvikus, restoranis).</p> <p>Õppimine ja töö</p> <p>Ametid ja töökohad (elukutse valik, elukestev õpe); huvid ja fänlus.</p> <p>Vaba aeg</p> <p>Meelelahutus (kinos, teatris, kontserdil), reisimine Eestis ja maailmas.</p> <p>Tervis ja tervislik eluviis</p>	<p>Õpitulemused toetavad üldpädevusi:</p> <p>kultuuri- ja väärtuspädevus (inimeste vahelised suhted), sotsiaalne ja kodanikupädevus (koostöö teiste inimestega), enesemääratluspädevus (suhtlemisprobleemid, käitumine) aga ka teiste pädevuste kujundamist.</p> <p>Digipädevus- sõnaraamatud, keeleõppekeskkonnad, õppemängud, õppevideod</p> <p>Õpitulemused seostuvad ka õppekava läbivate teemadega, nagu väärtused ja kõlblus, tervis ja ohutus ning tehnoloogia ja innovatsioon.</p> <p>Kirjandus – soovituslik ilukirjandus</p> <p>Loodusõpetus - ilm, kliima, elukeskkond, aed ja põld kasutame mõisteid ja sõnavara</p> <p>Inimeseõpetus - Enesetundmine. Mina-pilt (kirjeldav ja hinnanguline osa). Enesehinnang. Suhtlemine .</p> <p>Matemaatika - põhimõisted ja sõnavara</p>

<p>11) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;</p> <p>12) avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;</p> <p>13) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, teade, kiri, avaldus, ankeet, kuulutus, sõbrapäevik, suvekaart, motivatsioonikiri, päevik nii paber- kui ka arvutis;;</p> <p>14) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel nii paber- kui ka arvutis;;</p> <p>15) valdab põhisosavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;</p> <p>16) tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;</p> <p>17) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemise korrektselt;</p> <p>18) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.</p> <p>VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE</p>	<p>Tervise eest hoolitsemine; toitumine; füüsiline, sotsiaalne ja vaimne tervis; söltuvused.</p> <p>Soovituslik ilukirjandus: Ene Sepp “Jagatud suvi”, Ilmar Toomusk “Inglid kuuendas B-s, Silvia Rannamaa “Kadri”, A.Kivirähki jutud, Aino Pervik “Kallis härra Q”, Mihkel Ulman, Kati Saara Vatmann “Röövli rahnu Martin”, Reeli Reinaus “Vanalinna detektiivid. Mustpeade maalid”, Helen Käit “Kristiine poisid tegutsevad”</p> <p>Soovituslik filmid: “Seltsimees laps”, “Vehkleja”, “Lapsmasin”</p> <p>Soovituslikud meediaallikad: “Postimees Juunior”, “Minu maailm”, lasteekraan, järjejutud</p> <p>Soovituslikud veebisõnastikud: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, http://dict.ibs.ee/syn/, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/</p> <p>Grammatika: nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses, suur ja väike algustäht, omadussõnade võrdlusastmed (sh lühike ülivõrre), verbi rektsioon, i-mineviku tegusõnad ja nende rektsioon, tingiv kõneviis, umbisikuline tegumood, lõpetamata ja lõpetatud tegevus (<i>sihitise käänded</i>), arvsõna vormid, liide -gi/-ki, kaassõnad.</p>	<p>Kunst ja tööõpetus - saab joonistada ja meisterdada õpitud teemadel.</p> <p>Muusika - teemakohased laulud.</p> <p>Kehaline kasvatus - ringmängud, õppekäigud.</p> <p>Ajalugu – aeg ja ajatelg, ainealased mõisted ja sõnavara.</p> <p>Eesti keel emakeelena - kirjaliku ja suulise eneseväljendusoskuse arendamine.</p>
--	---	--

Edasijõudnutele

1. Mõistab otsesõnalist faktiteavet või lühikesi lugusid ning esituse põhipunkte igapäevaelu või kooliga seotud teemal, tabades nii üldist sõnumit kui ka spetsiifilisi üksikasju, kui see esitatakse selgelt ja üldiselt;
2. Suudab jälgida suurt osa igapäevavestlusest ja arutlusest või pikema mõttevahetuse põhipunkte, kui esitus on selge ning ühiskeelne;
3. Mõistab otsesõnalise monoloogi (nt giidiga ekskursioon) põhipunkte, kui esitus on selge ja üsna aeglane;
4. Mõistab teadaandeid lennu-, bussi- ja rongijaamas ning lennukis, bussis ja rongis, kui esitus on selge ja taustamüra minimaalne;
5. Suudab tabada tuttavalt teemal telesaadete (nt intervjuud, lühiloengud ja reportaažid) põhipunkte, kui esitus on suhteliselt aeglane ja selge;
6. Mõistab otsesõnalisi faktipõhiseid tekste, e-kirju või postitusi rahuldaval tasemel, kui teema kuulub tema huvivaldkonda;
7. Mõistab sündmusi, tundeid ja soove kirjeldavaid isiklike kirju piisavalt, et pidada kirjavahetust;
8. Mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja lihtsates otsesõnalistes reklaamides, kui neis ei ole liiga palju lühendeid.
9. Oskab hinnata, kas artikkel või arvustus on vajalikul teemal.
10. Tabab selge arutluskaiguga tekstide põhijärgeldusi ning suudab jälgida käsitletava teema arutluskaiku, kuid ei pruugi aru saada üksikasjadest;
11. Mõistab seadmete selgeid otsesõnalisi kasutusjuhendeid;
12. Loeb laiale lugejaskonnale mõeldud ajalehe- või ajakirjaartikleid, mis käsitlevad filme, raamatuid, kontserte jm, ja mõistab nende põhipunkte;
13. Mõistab lihtsaid luuletusi ja laulusõnu, kui need on otsesõnalised ja lihtsas stiilis;
14. Mõistab reisikirju, milles peamiselt kirjeldatakse toimunud sündmusi ja kirjutaja kogemusi või avastusi;
15. Vaadates või kuulates lühikest lugu suudab ennustada, mis edasi saab;
16. Oskab esitada võrdlemisi ladusaid, kuid üldsõnalisi kirjeldusi mõnel oma huvivaldkonna teemal, väljendades mõtteid lihtsa järjendina.
17. Oskab vahetada, üle küsida ja kinnitada infot; tuleb toime harvaesinevas olukorras ja oskab selgitada, milles seisneb probleem. Oskab väljendada mõtteid abstraktsemal või kultuuriteemal (nt filmid, raamatud, muusika).
18. Tuleb lihtsat keelt kasutades toime enamikus reisiolukordades.

<p>19. Oskab ettevalmistuseta vestlusse astuda, kui kõneaine on tuttav, ning avaldada isiklikku arvamust, vahetada infot teda huvitavate või igapäeva elu puudutavate teemade kohta (nt perekond, harrastused, kool, reisimine, päevasündmused);</p> <p>20. Oskab selgelt väljendada tundeid kogetu kohta ja neid tundeid põhjendada;</p> <p>21. Oskab seisukohta põhjendada nii, et tema mõttekäiku suudetakse enamasti raskusteta jälgida;</p> <p>22. Oskab pidada ettevalmistatud otsesõnalise ettekande tuttavatel teemadel, nii et ettekanne on piisavalt selge, et olla pingutuseta jälgitav, ja selle põhipunktid on võrdlemisi täpselt esitatud;</p> <p>23. Oskab edasi anda ootamatute sündmuste (nt õnnetusjuhtumid) üksikasju, samuti raamatu või filmi sisu;</p> <p>24. Oskab kirjeldada unistusi, soove ja püüdlusi, tegelikke või kujutlevaid sündmusi ning lugu jutustada;</p> <p>25. Oskab koostada isiklikke kirju ja teateid, küsides või edastades lihtsat hädavajalikku teavet, tuues välja enda jaoks olulised aspektid;</p> <p>26. Oskab kirjalikult vahendada kogemusi, kirjeldades tundeid ja reaktsioone lihtsa seotud tekstina;</p> <p>27. Oskab objekte kirjeldada tunnuste kaudu, kuid vajalik sõna ei meenu;</p> <p>28. Oskab vajalikku tähendust edasi anda mingi asendusväljendiga (nt <i>auto, mis veab inimesi</i> bussi tähenduses);</p> <p>29. Harjutab ja katsetab uusi sõnastuviise ja väljendeid, küsides tagasisidet;</p> <p>30. Oskab katkenud vestlust uuesti alustada, kasutades teistsugust taktikat või parandada valesti kasutatud ajavormi või väljendeid, kui vestluskaaslane probleemile tähelepanu juhib;</p> <p>VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE</p>	
III kooliaste	
<p>9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta:</p> <p>1) mõistab konkreetsel ja abstraktsel teemal tekste;</p>	<p>III kooliaste</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi; 2) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisuks; 3) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist; 4) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte; 5) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest; 6) jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleem artiklite arutluskäiku;

2) suhtleb loomulikult ja ladusalt erinevatel teemadel; 3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti; 4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel; 5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega; 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid; 7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses.	7) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandus tekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit; 8) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule; 9) osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi; 10) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid; 11) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt; 12) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis; 13) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte; 14) kirjutab raamatu-, filmi- või teatriarvustuse; 15) valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt; 16) valdab grammatika tarindeid; 17) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult; 18) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda; 19) ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks; järgib õigekirjareegleid.	
7. klass – õpitulemused	7. klass – õppesisu	Lõiming
Õpilane 1) suhtleb eesti keeles igapäevastes suhtlusolukordades väljaspool kooli; 2) kasutab eestikeelset internetikeskkonda õpitegevuses ja enda huvialadega seoses; 3) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust;	Mina ja teised Kes ma olen? Sündmused peres ja peretraditsioonid. Minu juured ja päritolu. Kelle moodi ma olen? Põnev sugulane. Minu eeskujud. Toimetulek raskustega perekonnas. Koostöö teistega, head grupisuhted. Mina internetis: mida ja kui palju avaldada. Netisõber. - Harno.ee – põhikooli eksamid - piltide kirjeldamine - arvamuste avaldamine Kodu ja lähiümbrus Erinevad elamutüübid: eramaja, kortermaja, ühiselamu, suvila. Erinevad piirkonnad, nt keskus, puhkeala, kesklinn, äärelinn, tööstusrajoon. Nn tark maja. Remont. Kinnisvarakuulutused.	Loodusained - uurimustöö kirjaliku osa koostamise põhimõtted Kunstiõpetus - töö esitlemine /tutvustamine eesti keeles Ajalugu - ainealase sõnavara ja teksti kasutamine <u>7. klass. Ajalugu. Keelekümblus. (1-66 töölehte). (e-koolikott.ee)</u>

<p>4) jälgib mõttevahetust tuttavatel teemal ning saab aru selgelt struktureeritud diskussiooni põhisistust;</p> <p>5) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte,</p> <p>6) teeb kirjalikke märkmeid loetud või kuulnud teksti kohta;</p> <p>7) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbetekstidest;</p> <p>8) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisõnumit ning avaldab loetu kohta arvamust;</p> <p>9) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttavatel teemal, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;</p> <p>10) jutustab endast ja oma elu sündmustest, kirjeldab ennast, kirjutab oma eesti sõbrale kirja endast;</p> <p>11) jutustab ettevalmistatud tekstis endaga seotud minevikusündmusest selgelt ja arusaadavalt;</p>	<p>Eesti Eesti looduse omapära võrreldes teiste maadega. Looduskaitsealad. Põnev taime- või loomaliik. Traditsioonilised muusikaüritused. Muusikakonkursid ja -saated. Kujutava kunsti liigid. Muuseumid, näitused, galeriid. Tänavakunst. Lähem tutvus ühe Eesti kunstniku või muusikuga.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Reisikogemused. Reisikaaslased, reisimise viisid, reisieesmärgid ja sihtkohad. Reisi korraldamine.</p> <p>Igapäevaelu, õppimine ja töö Pere eelarve ja taskuraha. Ostukohtade võrdlus, internetikaubandus. Ostunimekirja koostamine. Kokkuvõid ja säästmine. Õpilasesinduse roll koolis. AI ja tõlkeprogrammide kasutamine koolitöös. Vastutustundlik loomapidamine. https://www.fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahatarkus/oppematerjalid-ii-kooliaste</p> <p>Vaba aeg, minu ajakasutus Kuidas leida sobiv harrastusvõimalus. Harrastusest saab kutsumus. Spordiüritused, harrastussport ja võistlussport. Peod, pidulikud sündmused, perepeod ja peod sõpradega.</p> <p>Tervis Tervislikud eluviisid. Terviserisk. Liikumine.</p>	<p>Üldpädevused: digitehnoloogia, enesejuhtimisoskus (eesmärkide püstitamine, ajaplaneerimine jne)</p> <p>Paralleelselt uute teemadega saab korrata ka õigekirja- ja õigekeelsusküsimusi ning suunata õpilasi kasutama teadlikult erinevaid keeleallikaid, näiteks Eesti Keele Instituudi ehk eki.ee kodulehelt.</p>
--	---	--

<p>12) osaleb arutelus, väljendab seisukohti tuttavatel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;</p> <p>13) tutvustab suuliselt üht tuntud eesti muusikut ja / või kunstnikku;</p> <p>14) esitab selgelt struktureeritud ettekande;</p> <p>15) kirjutab vabas vormis tarbetekste, näiteks kuulutus, järelepärimine, teade, kutse, blogi;</p> <p>16) koostab alusteksti, näiteks mõistekaart, pilt või video, põhjal jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;</p> <p>17) valdab üldsõnavara tuttavatel teemal;</p> <p>18) valdab grammatika tarindeid; moodustab tüüpsõna eeskujul sõnavorme,</p> <p>19) väljendab ennast grammatiliselt õigesti õpitu piires;</p> <p>20) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;</p> <p>21) valib erinevates suhtlussituatsioonides sobivad keelelised vahendid;</p>		
--	--	--

22) ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks; 23) järgib õigekirjareegleid õpitu piires. VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE		
8. klass – õpitulemused	8. klass – õppesisu	Lõiming
Õpilane 1) kasutab Eesti Keele Instituudi veebisõnastikke keele rikastamiseks ja enesekontrolliks; 2) oskab kasutada eestikeelse meedia pakutavaid võimalusi info leidmiseks ja keele õppimiseks, oskab nimetada eestikeelseid väljaandeid; 3) kasutab keele õppimiseks infokeskkonda, näiteks sildid, kuulutused, reklaamid ja juhised; 4) eristab tuntumaid kõnekeelseid keelendeid, valib kõnelemisel ja kirjutamisel sõltuvalt suhtlusolukorrast sobivad keelendid;	Mina ja teised Isikuomadused, võimed, tugevad ja nõrgad küljed erinevates olukordades. Sõprus, armastus ja heade suhete hoidmine. Erilised inimesed: erivajadused, anded ja omapärad. Kodu ja lähiümbrus Ümbruskond ja elukeskkond. Kodukoha rajatised, asutused ja ettevõtted. Tähtsad sündmused kodukandis. Liiklemisvõimalused, vahendid ja taristu. Jalakäijasõbralik linn. Eesti Loodusväärtuslikud ja kultuuriväärtuslikud objektid. UNESCO maailmapärand Eestis. Muuseumid, külastused ja virtuaaltuurid. Õppekäigid.	Loodusained - Sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötades. Teabekeskond: Info kogumine ja töötlemine, jooniste kirjeldamine, seoste leidmine, meediainfo seostamine kliimat kujundavate teguritega, info kriitiline hindamine, uudiste töepärasus, mõistete korrektne kasutamine, vastava piirkonna leidmine kaardil. Ajalugu - ainealase sõnavara ja teksti kasutamine. Kõigi teemade juures on diferentseerimisel abi keelekümbluse töölehtedest. Soovitav kogu komplekt kahepoolseks väljaga trükkida. https://e-koolikott.ee/et/oppematerial/12984-

<p>5) kasutab ametlikus suhtlussituatsioonis sobivat suhtlusstiili ja eesti keelele omaseid keelendeid pöördumiseks, tervitamiseks, huvi üles näitamiseks ja suhtluse lõpetamiseks;</p> <p>6) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega oma huvivaldkondade, üldiste ning õpi- ja elutabeliste kirjalike ja suuliste tekstide põhisisust;</p> <p>7) teeb kuulnud või loetud intervjuu põhjal kokkuvõtte;</p> <p>8) jälgib mitme osalejaga struktureeritud mõttevahetust ning toob välja mõned põhiseisukohad;</p> <p>9) korduva kuulamise võimalusel teeb kokkuvõtte videoloengust tuttavatel teemal;</p> <p>10) saab aru üldkeelelisest või oma huvialaga seotud meelahutuslikust või enesediagnostilisest kirjalikust valikvastustega testist;</p> <p>11) saab aru tuttavatel teemal antud soovitudest ja oskab neid ise koostada suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>12) jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleemartiklite</p>	<p>Riigid ja nende kultuur</p> <p>Euroopa Liit, sümbolid, riigid ja keeled. Eesti roll Euroopa Liidus.</p> <p>Tuntud eestlased maailmas. Tuntud teistest rahvustest inimesed Eestis.</p> <p>Igapäevaelu, õppimine ja töö</p> <p>Tõhus õppimine. Mina õppijana. Õpikeskkonna mõju õppimisele.</p> <p>Erinevad õppimisvõimalused ja koolid.</p> <p>Ohutus. Liiklusohutus liigeldes ratta või tõukerattaga. Veeohutus. Ohutud peod ja suhtlemine võõraga. Hädaabinumbrile helistamine.</p> <p>Mittetulundusühingud Eestis ja nende roll ühiskonnas. Vabatahtliku töö võimalused õpilastele.</p> <p>Infotehnoloogia: riistvara, kasutusvõimalused keeleõppes.</p> <p>Sotsiaalmeedia ja äpid. Turvaline internet.</p> <p>Eesti Rahvusringhääling: meediakanalid, rubriigid err.ee lehel. Noortele suunatud saated. Uudistesaaed.</p> <p>Vaba aeg</p> <p>Aktiivse puhkuse vajalikkus ja võimalused.</p> <p>Tervis</p> <p>Füüsiline ja vaimne tervis. Vaimse tasakaalu toetamine.</p> <p>Soovituslik lugemisvara: Aidi Vallik “Kuidas elad, Ann?” ja “Mis teha, Ann?”</p> <p>Soovituslikud meediaallikad: ERR, “Postimees juunior”,</p>	<p><u>Ajalugu-8-klassile-keekekumbluse-toolehed</u></p> <p>Üldpädevused: digitehnoloogia, enesejuhtimisoskus (eesmärkide püstitamine, ajaplaneerimine jne)</p> <p>Paralleelselt uute teemadega saab korrata ka õigekirja- ja õigekeelsusküsimusi ning suunata õpilasi kasutama teadlikult erinevaid keeleallikaid, näiteks Eesti Keele Instituudi ehk eki.ee kodulehelt.</p>
--	--	--

<p>arutluskäiku, esitab enda seisukoha;</p> <p>13) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisisu kui ka kõik pole arusaadav, avaldab loetu kohta arvamust;</p> <p>14) suhtleb tuttavatel teemal ettevalmistusega küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule asjakohaselt ja viisakalt;</p> <p>15) osaleb arutelus, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi, kasutab kaaslaste jutule reageerimiseks ja sõnajärje saamiseks sobivaid keelendeid;</p> <p>16) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid, pöördub kuulajate poole ning lõpetab ettekande asjakohaselt ning head tava silmas pidades;</p> <p>17) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks järelepärimine, motivatsioonikiri, avaldus, seletuskiri, ning oskab neid korrektselt vormistada;</p>	<p>Soovituslikud saated: “Maailma kõige targem rahvas”, üks portreesaade, “Novaator”, ERR “Nova”, ERR “Ringvaade”, ERR “Osoon” - eestikeelsete subtiitrite võimalus, ERR “Kuula rändajat”</p> <p>Soovituslikud filmid: “Kalev”, “Tagurpidi torn”, “Polaarpoiss”</p>	
--	---	--

<p>18) kirjeldab möödunud sündmust või kogemust kirjeldava teksti;</p> <p>19) kirjutab arutlevaid tekste, kus esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;</p> <p>20) saab aru õpitud teemaga seotud üldkasutatavatest rahvapärastest ütlustest ja vanasõnadest;</p> <p>21) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;</p> <p>22) ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;</p> <p>23) kirjutab korrektselt järgides õigekirjareegleid õpitu piires.</p> <p>VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE</p>		
9. klass – õpitulemused	9. klass – õppesisu	Lõiming
<p>Õpilane</p> <p>1) väärtustab eesti keelt ja kultuuri, kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks eestikeelset keelekeskkonda;</p> <p>2) kasutab õppes ajakohaseid keeletehnoloogilisi vahendeid eesmärgipäraselt, arvestab digiturvalisuse nõuetega;</p>	<p>Mina ja teised:</p> <p>Avalik ja privaatne suhtlemine. (digisuhtlus: e-kiri, sotsiaalvõrgustikud). meilietikett. Turvaline digisuhtlus, koostöö veebikeskkonnas. Digisuhtluses kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus. Küberturvalisus ja pahavara.</p> <p>Lähisuhted, põlvkondlik erinevus mõtteviisis, sugulased ja sugupuu, armastus- ja sõprussuhted, psühholoogiline suhtlusbarjäär, suhte probleemide ja konfliktide ennetamine ning lahendamine.</p>	<p>Loodusained - Sõnavara täienemine mitmesuguste infoallikatega töötades.</p> <p>Teabekeskond: Info kogumine ja töötlemine, jooniste kirjeldamine, seoste leidmine, meediainfo seostamine kliimat kujundavate teguritega, info kriitiline hindamine, uudiste tõepärasus, mõistete korrektne</p>

<p>3) saab aru erineva pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisust, mõistab nii kirja- kui kõnekeelt.</p> <p>4) jälgib vilunud kõneleajate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;</p> <p>5) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, avaldab oma arvamust, esitab vastuväiteid;</p> <p>6) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest, eristab kvaliteetajakirjandust kollasest;</p> <p>7) jälgib ja mõistab arvamuse- ja probleemartiklite ning saadete arutluskäiku usaldusväärsetest allikatest;</p> <p>8) loeb keeletasemele vastavaid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;</p> <p>9) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttavatel ja eale vastavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule aktuaalsetel teemadel;</p>	<p>Enesejuhtimisoskus ja eneseanalüüs. https://courses.cs.ut.ee/t/digiopik/Digitaalnoehutus/Tund29 https://www.teeviit.ee/kuidas-oppida-ennast-tundma/ https://edidaktikum.ee/et/content/enesejuhtimisoskuste-arendamise-m%C3%A4ng</p> <p><u>Juhendid haridusasutustele - RAJALEIDJA</u></p> <p>Kodu ja lähiümbrus</p> <p>Kogukondlikud rahvaalgatused, „Teeme ära!“ talgud.</p> <p>Rohepööre. Looduskaitse ja-hoid, prügi sorteerimine, taaskasutus ja pakendiringlus. Säästlik eluviis.</p> <p>Heakord ja heakorranõuded.</p> <p>Eesti</p> <p>Eesti eripära/koht/tuntus maailmas: e-riik, puhas keskkond, PISA-testide tulemused. https://www.puhkaeestis.ee/et/puhka-eestis/milles-on-eestlased-parimad https://www.hm.ee/pisa,</p> <p>Eesti keele kui riigikeele väärtustamine ja tähtsus, eestlaste välja- ja sisseränne; eesti keel ja kultuur maailmas. https://ekkm.estinst.ee/; https://ekkm.estinst.ee/eesti-keele-ope-valismaal/</p> <p>Eesti noored ja teadus. Vabariiklikud teema-aastad.</p> <p>Eesti keele keskkonnad, eesti tuntumad kirjanikud ning tüvitekstid.</p>	<p>kasutamine, vastava piirkonna leidmine kaardil.</p> <p>Ajalugu - ainealase sõnavara ja teksti kasutamine.</p> <p>Üldpädevused: digitehnoloogia, enesejuhtimisoskus (eesmärkide püstitamine, ajaplaneerimine jne)</p> <p>Paralleelselt uute teemadega saab korrata ka õigekirja- ja õigekeelsusküsimusi ning suunata õpilasi kasutama teadlikult erinevaid keeleallikaid, näiteks Eesti Keele Instituudi ehk eki.ee kodulehelt.</p>
--	--	--

<p>10) osaleb arutelus, väitluses, väljendub selgelt, üksikasjalikult ning argumenteeritult eakohastel ja aktuaalsetel teemadel.</p> <p>11) peab selgelt struktureeritud ettekande tuttavatel teemal või alusteksti põhjal, esitab olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid;</p> <p>12) kirjutab/koostab eri tüüpi tarbetekste, näiteks kandideerimisdokumente: avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, volitus,</p> <p>13) e-kiri, ning vormistab need korrektselt;</p> <p>14) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis,</p> <p>15) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte alustekstide põhjal;</p> <p>16) kirjutab raamatu-, filmi-, teatri-, saate-, videoarvustuse loetu, nähtu, kuuldu põhjal;</p> <p>17) valdab üldsõnavara tuttavatel ja aktuaalsetel teemadel, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;</p>	<p>Rakett 69 https://rakett69.ee/; telesaade NOVA https://lasteekraan.err.ee/1038738, https://keeleabi.eki.ee/pdf/vaikeses_tarbetekstid2.pdf), https://sonaveeb.ee/;</p> <p>www.eki.ee; https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/</p> <p>Eestikeelsed teabeallikad. Info kriitiline hindamine.</p> <p>Riigid ja nende kultuur</p> <p>https://www.opiq.ee/kit/331/chapter/18594:</p> <p>Riigiaparaat ja selle valitsemine. https://valitusus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/tegevuskava/</p> <p>Erinevate rahvaste stereotüübid, tavad ja kombed. https://www.taskutark.ee/study/uhiskonnaopetus-6-klassile/83597/</p> <p>Heategevusüritused, tänuüritused.</p> <p>Noorteorganisatsioonid, noortevahetus; õpilaste õpiränne. https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/opportunities/opportunities-for-individuals/pupil-mobility;</p> <p>https://www.yfu.ee/vahetusopilane/taotlemine/</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö</p> <p>Formaalse ja mitteformaalse keeleõppe võimalused: tandemõpe, õpilasvõistlused, kohtumisõhtud, keelesõber, keeleklubid ja -kohvikud jt;</p>
--	--

<p>18) tunneb eesti keele grammatikat õpitu piires, tunneb sõna- ja sõnavormide moodustamise viise;</p> <p>19) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;</p> <p>20) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda nii koolis kui ka väljaspool kooli.</p> <p>21) kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet; ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt struktureeritud sidusaks tekstiks;</p> <p>22) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, järgib õigekirjareegleid õpitu piires;</p> <p>23) tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid.</p> <p style="text-align: center;">VASTAVALT VÕIMETELE INTEGREERUB EESTI KEELE KUI EMAKEELE ÕPPESSE</p>	<p>Edasiõppimine: kutseõpe; õpipoisi õpe, õpilasvahetus; noorte tööhõive ja teenimisvõimalused: õpilasfirmad, töövarjupäevad, äriideede arendusnädalavahetused ehk <i>Hacketonid</i>, <i>start-up'id</i>. Kandidateerimiseks vajalikud tarbetekstid.</p> <p>Vaba aeg</p> <p>Noorte vaba aeg ja tegevusetus. Tegevusetuse põhjused ja tagajärjed (suitsetamine, e-sigaretid, uimastid, ülekaal jt). Turvalisuse tagamine.</p> <p>Aktiivne puhkus: matkad, jalgrattaretked, kultuurireisid, noortelaagrid;</p> <p>Huvitegevus: kujutav kunst, muusika, kirjandus, film, teater, fotograafia, sport, tants, käsitöö, kogumine jt loovtegevused;</p> <p>https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/uudised-haridusministeerium-korraldab-suveks-opilaslaagreid-et-tosta-lastepihuvi;</p> <p>https://haridusportaal.edu.ee/artiklid/noortelaagrid-ja-malevad</p> <p>Tervis ja tervislik eluviis</p> <p>Füüsilise ja vaimse tervise tasakaal, terviseriskid, istuv eluviis, netisõltuvus jne, tasakaalustatud toitumine.</p>	
--	--	--